

Aan:

BITS OF FREEDOM
VERDEDIGT DIGITALE BURGERRECHTEN

TO DO DEC. 2013

- AFSCHIEDSSPEECH CTIVD SCHRIJVEN
- HOBBY ~~WEDST~~ ZOEKEN
- DEBRIEFING MET RONALD & JEANINE PLANNEN
- JAARVERSLAG DNB REDIGEREN
- ZORVERGELIJKER INVULLEN
- HARDE SCHIJF WISSEN + CRYPTOPHONE INLEVEREN
- HANGMATMAN BERT BEUEN
- LANGS BICKERSGRACHT 208

Colofon

Stichting Bits of Freedom (Bof)

Postbus 10746

1051 JL Amsterdam

<https://www.bof.nl>

Contact:

Hans de Zwart

+31 6 2185 6845

hans.dezwart@bof.nl

Donaties:

IBAN, NL32 ABNA 05547 06512

Ontwerp en opmaak:

Unc Inc (www.uncinc.nl), Amsterdam

Maart 2014

Inhoud

Colofon	2
Inleiding	4
Een einde, een begin en de rode draad	6
Ons werk	9
Missie en doelstelling	9
We zetten ons ervoor in dat privé-communicatie ook privé blijft	10
We kwamen op voor een open internet	16
We kwamen op voor een internet waar iedereen digitaal kan blijven delen	17
We hebben de overheid gedwongen tot openheid	18
We nagelden de grofste privacyschenders aan de schandpaal	19
We spraken op talloze evenementen	19
We werkten samen met de internationale internetvrijheidsgemeenschap	20
We hebben succesvolle projecten uitgevoerd	22
Wat zijn we van plan in 2014 te doen?	25
Onze organisatie	29
Juridische structuur	29
Het bestuur	29
Het bureau	31
De Raad van Advies	33
Statutaire doelstelling	34
Werkgeverschap en beloningen	34
Vrijwilligers: de internetvrijheidsbeweging	35
Wat hebben we het afgelopen jaar geleerd en wat willen we beter doen?	37
Onze communicatie	38
Onze financiën	41
Onze inkomsten en uitgaven in 2013	41
Financiering in de komende jaren	44
Financiën voor 2014	47
Onze bedrijfssupporters	48
Jaarrekening 2013	50
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	66

Inleiding

"Recently, we learned that our governments, working in concert, have created a system of worldwide mass surveillance, watching everything we do. [...] Think about what this means for the privacy of the average person. A child born today will grow up with no conception of privacy at all. They'll never know what it means to have a private moment to themselves — an unrecorded, unanalyzed thought. And that's a problem, because privacy matters. Privacy is what allows us to determine who we are and who we want to be."

- Edward Snowden

'VS verzamelen online privégegevens van gebruikers', 'Britten tappen kabelverbindingen af, onder codenaam Tempora', 'NSA kan bijna alle informatie internetgebruikers verzamelen', 'Netwerk Belgacom afgeluisterd door Britse of Amerikaanse inlichtingendiensten', 'NSA houdt betalingen grote creditcardmaatschappijen bij', 'NSA luisterde 35 wereldleiders af', 'NSA onderschepte in maand tijd 1,8 miljoen telefoontjes in Nederland' en 'NSA verzamelt miljoenen contactlijsten'.

- Een kleine greep uit de krantenkoppen van 2013

"Don't run away from this, Dude! Damn it, this affects all of us! [...] Our basic freedoms!"

- Walter Sobchak

2013 was het jaar van Edward Snowden. Zijn onthullingen hebben het maatschappelijke debat rondom privacy en surveillance naar een nieuw niveau getild. Bits of Freedom speelt een centrale rol in dit debat. In dit jaarverslag leggen we uit hoe we dat in 2013 hebben gedaan. We zijn trots op wat we hebben bereikt en kijken ernaar uit om ook in 2014 vrijheid op internet te blijven verdedigen. We zijn er klaar voor.

Bits of Freedom, maart 2014,

Bureau

Hans de Zwart

Ot van Daalen (tot oktober 2013 directeur)

Rejo Zenger

Tim Toornvliet

Janneke Slöetjes

Ton Siedsma

Matthijs Ponte

Emiel Florijn

Bestuur

Joris van Hoboken

Remmelt Vetkamp

Karianne Thomas

Lonneke van der Velden

P.S. Begin dit jaar vonden we een envelop met het logo van de CTIVD op de deurmat.

In de envelop zat een aantal kopieën van brieven, schermafdrucken en print-outs van PowerPoint slides. Het leek op materiaal dat de AIVD over ons verzameld heeft. Er stond verder geen commentaar bij. We weten dus niet zeker wie de informatie heeft gelekt en kunnen ook moeilijk controleren hoe authentiek de informatie is. We vonden het wel leuk om dit met jullie te delen. Op gepaste plekken in dit jaarverslag hebben we daarom het perspectief van de AIVD op onze organisatie ingevoegd.

Een einde, een begin en de rode draad

Ot van Daalen:

Toen Bits of Freedom meer dan vier jaar geleden een herstart maakte was de roep om een Nederlandse digitale burgerrechtenbeweging luid. Het parlement voerde op dat moment de controversiële bewaarplicht in. De auteursrechtlobby pleitte voor het afsluiten van internetgebruikers wegens auteursrechtinbreuk. Websiteblokkades werden besproken en in de rechtszaal bevochten. En in dat publiek debat miste de stem van de burger — een organisatie die het belang van burgerrechten onderstreept en de grenzen van beleid duidelijk afbakent.

Bits of Freedom moest dat gat vullen en dat is gelukt. Bits of Freedom is uitgegroeid tot een krachtige stem in het publieke debat over communicatievrijheid en privacy. Bits of Freedom moest ook een duurzame organisatie zijn: als ik zou vertrekken, moest de organisatie blijven bestaan. Want dat ik na een aantal jaar zou vertrekken, dat stond al in 2009 vast, vernieuwing in een organisatie is noodzakelijk. Het afgelopen jaar hebben we daarom gezocht naar een opvolger.

Na een uitgebreide sollicitatieprocedure hebben we de perfecte kandidaat gevonden:

Hans de Zwart. Gelukkig maar, want Bits of Freedom is harder nodig dan ooit.

De onthullingen van Edward Snowden laten zien dat de geheime diensten de afgelopen jaren de digitale infrastructuur hebben veranderd in een grote surveillancemachine, met als doel letterlijk iedereen ter wereld in kaart te brengen.

Hans de Zwart:

Op 1 oktober 2013 ben ik begonnen met de baan waarvoor ik al mijn hele leven in training ben: directeur van stichting Bits of Freedom. Bij binnenkomst trof ik een klein maar getalenteerd team aan dat als een geoliede machine 100% gefocust is op het beschermen van onze digitale burgerrechten.

Nu, een aantal maanden later, ben ik nog meer onder de indruk van hoe succesvol Bits of Freedom is in het bereiken van haar doelstellingen en hoe goed de zaken intern op orde zijn. Eén van mijn belangrijkste taken zal dus het waarborgen van continuïteit zijn.

We letten bij nieuwe technologie te veel op wat er op de voorgrond gebeurt, maar vergeten daarbij naar de achtergrond te kijken. Dat is problematisch, omdat de achtergrond de dagelijkse realiteit bepaalt. Zo dachten we dat een auto persoonlijke mobiliteit voor iedereen zou betekenen (de voorgrond), maar zagen we niet wat er op de achtergrond gebeurde: dat we, doordat we met de auto in buitenwijken gingen wonen, opeens grote delen van de dag in de file stonden. Onze leefomgeving werd door het autorijden aangetast.

De 'voorgrond' van het internet is helder: een revolutie in de manier waarop je met anderen kunt communiceren en samenwerken, gecombineerd met een ontzettend laagdrempelige toegang tot kennis. Maar de onthullingen van Edward Snowden brengen nu voor het eerst ook een groot stuk van de normaal verborgen achtergrond in beeld: een compleet losgeslagen internationaal surveillanceapparaat. Tegen deze 'achtergrond' moet Bits of Freedom haar werk doen: hoe kunnen we als burgers in een gedigitaliseerde maatschappij onze privacy en vrijheid hernemen? Ik zet me daar de komende jaren volledig voor in.

Het bestuur:

2013 stond voor het bestuur in het teken van de opvolging van onze directeur Ot van Daalen, die sinds de herstart in 2009 met grote visie en inzet de organisatie heeft opgebouwd. De zoektocht naar een nieuwe directeur is het einde van de zomer met succes afgerond en niet lang daarna is Hans de Zwart als directeur in dienst getreden. Het spreekt voor zich dat het een spannende tijd was, en het bestuur is alle betrokkenen en in het bijzonder het hele team zeer erkentelijk voor de manier waarop zij zich hebben ingezet voor het slagen van deze procedure.

Het vertrek van Ot van Daalen is uiteraard een aderlating voor de organisatie en het is goed om ook hier kort uit te spreken hoeveel Bits of Freedom aan Ot te danken heeft. 'Digitale Vrijheid' heeft door hem een veel stevigere verankering in Nederland en hij heeft met Bits of Freedom mensen bij elkaar gebracht die daar ook naar handelen.

De opvolging was ook een kans om onze veerkracht, energie en stabiliteit als organisatie te bewijzen. Bits of Freedom geeft nu de ruimte aan een nieuwe directeur met een overtuigende visie op onze organisatie: Hans de Zwart. Onze visie is simpel. Bits of Freedom kan niet zonder de mensen die al het belangrijke werk voor de organisatie doen. Tegelijkertijd maken we ons niet afhankelijk van een specifiek persoon binnen de organisatie en blijven we ons inzetten voor een goede balans tussen continuïteit en vernieuwing.

Voor wat betreft die balans is er goed nieuws: eind 2013 heeft een van onze belangrijkste supporters, Adessium, ons voor de komende jaren opnieuw cruciale financiële steun toegezegd. Dit is gebeurd op basis van een plan van aanpak, opgesteld door de nieuwe directeur, ondersteund door de rest van het team en het bestuur. Wij zien de toekomst met vertrouwen tegemoet en kijken uit naar een vruchtbare samenwerking in de komende jaren.

Ons werk

Missie en doelstelling

Wij zien dat digitale technologie burgers grote vrijheid biedt, maar overheden en bedrijfsleven ook vergaande en ongewenste controlemogelijkheden geeft. De digitale vrijheid van burgers komt hierdoor steeds meer in de knel. Een onafhankelijke, invloedrijke organisatie die opkomt voor deze vrijheid is daarom noodzakelijk.

Bits of Freedom komt op voor de grondrechten die essentieel zijn voor die vrijheid: communicatievrijheid en privacy. Deze grondrechten zijn onmisbaar voor zelfontplooiing, innovatie en het goed functioneren van de rechtsstaat.

Bits of Freedom zet zich in voor beleid dat digitale vrijheid beschermt en komt in actie tegen beleid dat digitale vrijheid beperkt. We bereiken dit door beleidsmakers te adviseren, campagne te voeren en voorlichting te geven. We werken intensief samen met onze achterban en onderscheiden ons met expertise en een constructieve houding, maar ook met scherpe actie als dat nodig is.

Bits of Freedom richt zich op communicatiegerelateerde dossiers op het gebied van digitale vrijheid. In de praktijk werken we vooral aan thema's die met het internet te maken hebben.

We richten ons daarbij op alle schakels in de communicatieketen:

- **Privé-communicatie:** de vertrouwelijkheid van de communicatie van internetgebruikers. Deze communicatie mag slechts met toestemming van de gebruiker of bij hoge uitzondering worden opgeslagen of afgeluisterd. Bits of Freedom zet zich ervoor in dat privé-communicatie ook privé blijft.
- **Open internet:** de infrastructuur waarmee internetgebruikers met elkaar communiceren. Internetgebruikers moeten zo veel mogelijk toegang hebben tot deze infrastructuur en informatie moet in beginsel ongestoord tussen eindgebruikers kunnen worden uitgewisseld. Bits of Freedom komt op voor een open internet dat voor iedereen toegankelijk blijft.

- **Digitaal delen:** het uitwisselen van informatie via internet. Het uitgangspunt is dat informatie vrij mag worden uitgewisseld, en dat beperkingen hieraan slechts zijn toegestaan voor zover deze noodzakelijk zijn in een democratische samenleving. Bits of Freedom streeft ernaar dat iedereen informatie kan blijven uitwisselen en deel kan nemen aan het publieke debat op internet.

Ook in 2013 hebben we ons voor deze drie doelen ingezet.

We zetten ons ervoor in dat privé-communicatie ook privé blijft

Door te strijden tegen massale spionage

Terwijl Snowden ons liet zien dat onverdachte burgers wereldwijd op massale schaal via sleepnetsurveillance in de gaten worden gehouden, werden in 2013 de eerste stappen gezet richting een ongewenste uitbreiding van de bevoegdheden van de Nederlandse geheime diensten. Eind 2013 publiceerde een commissie onder leiding van Stan Dessens namelijk een evaluatie van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002 (Wiv). Daarin werd gepleit voor uitbreiding van de bevoegdheden van de MIVD en de AIVD. De uitbreiding zou het mogelijk maken om kabelgebonden verkeer ongericht af te luisteren.

Hoewel onderzoek naar de uitbreiding van bevoegdheden van de geheime diensten al eind 2011 door voormalig minister van Defensie Hillen is aangekondigd en door Bits of Freedom werd benoemd, bleef publieke en politieke belangstelling uit.

Dat veranderde met de onthullingen van klokkenluider Snowden. We hebben de ontwikkelingen rond PRISM en andere grootschalige afluisterprogramma's zoals Tempora direct aangegrepen om een breder verhaal te vertellen over de toenemende afluisterdrift van overheden, waaronder de Nederlandse overheid, en we hebben dit ook in de media gekoppeld aan de herziening van de Wiv. Toen bleek dat ook de Nederlandse geheime dienst mogelijk gebruik maakt van informatie die afkomstig is uit de massale afluisterprogramma's die de NSA inzet hebben we hierover een brief naar verantwoordelijk minister Ronald Plasterk geschreven die daar vervolgens in een brief aan de Tweede Kamer naar verwees.

Eind oktober heeft hij uitspraken in de pers gedaan over het onderscheppen van 1,8 miljoen telefoongegevens door de Amerikaanse veiligheidsdiensten. Die uitspraken bleken later niet te kloppen.

Na enig aandringen konden wij begin december bij minister Plasterk aan tafel. Wij gebruikten die tijd om met hem door onze eisen te lopen om massale surveillance een halt toe te roepen. Via onze campagnesite bespied-ons-niet.nl roepen we de Nederlandse overheid op om een aantal maatregelen te nemen:

- De regering moet in klare taal duidelijk maken dat massale spionage onaanvaardbaar is.
- De regering moet de schaal van de spionage in Nederland onderzoeken.
- De Nederlandse geheime diensten moeten worden gecontroleerd en aan banden worden gelegd.
- De regering moet het gebruik van beveiligingstechnologie bevorderen.
- De regering moet in Europa hardere maatregelen eisen om privé-communicatie privé te houden.

De specifieke uitwerking van deze maatregelen vormen vanuit ons een belangrijke input voor de maatschappelijke discussie over de Wiv in 2014.

Het Amsterdamse internetknooppunt AMS-IX was veel in de aandacht met betrekking tot spionage. Wij hebben kritisch gekeken naar de plannen van AMS-IX om uit te breiden naar de Verenigde Staten, omdat dit mogelijk tot gevolg kon hebben dat ook Nederlands internetverkeer afgeluisterd zou worden door de NSA. We hebben dit op de politieke agenda geplaatst via contacten met Tweede Kamerleden en de media. Er zijn Kamervragen gesteld over een aanbesteding voor het massaal afluisteren van de AMS-IX. Mede naar aanleiding hiervan heeft het parlement een hoorzitting georganiseerd over het afluisteren van de AMS-IX en hieraan gerelateerde onderwerpen.

Ook internationaal hebben we aan dit onderwerp gewerkt. In samenwerking met onder meer Privacy International hebben we een set voorwaarden ontwikkeld en gelanceerd waaraan overheden zouden moeten voldoen wanneer ze toegang willen tot gegevens van internetgebruikers. Deze 'international principles on lawful access' zijn te raadplegen via <http://necessaryandproportionate.org>. Daarnaast hebben we bijgedragen aan een artikel van Open Rights Group over het belang van transparantie tegen de achtergrond van de 'international principles on lawful access' en de Engelse 'Draft Communications Bill'.

Van: Eenheid Strategie en Beleid
Kenmerk: JZ/232534
Classificatie: ZV / FYO

Betreft: Notitie over herziening WIV 2002
Datum: 22 november 2013

Aan: R.A.C. Bertholee

Na het debacle in 2010 toen in aanloop naar de verkiezingen geen volledig beeld werd gekregen van een aantal opkomende politieke partijen die op gespannen voet staan met de democratie is intern een verbeteringstraject in gang gezet. Het doel van dit traject is honderd procent zichtbaarheid van dit soort politieke bewegingen. Onderdelen van dit verbetertraject zijn HUMINT, OSINT en SIGINT. Het project staat bekend onder de naam EGOCENTRISCHE MIER.

Op het gebied van HUMINT kunnen we met trots melden dat we bij de PPNL op sleutelposities agenten hebben geïnstalleerd. Op het gebied van SIGINT blijven we echter achter. Juist nieuwe bewegingen besteden meer aandacht aan OPSEC dus gerichte interceptie blijkt in de praktijk slechts een zeer partieel beeld van activiteiten en netwerken op te leveren.

Daarom is in 2010 besloten om samen met de MIVD de herziening van de WIV op te starten. Hiertoe is eerst contact geweest met MinDef en MinJus. Ook dhr. Van Delden is benaderd en bleek vatbaar voor onze argumenten. Wij hebben dit geplaatst in het kader van '10 jaar WIV' — een mijlpaal en een belangrijk handvat voor modernisering.

Een belangrijk onderdeel hiervan is de uitbreiding van de bevoegdheden voor ongerichte interceptie van kabelgebonden verkeer. Dit hebben we geadviseerd aan de CTIVD die het in een rapport over SIGINT van de MIVD wist te plaatsen. We hebben vervolgens publicatie gecoördineerd met MinDef, die dit advies heeft overgenomen. JZ heeft ondertussen de concept-wet – u wel bekend — opgesteld, en die is aan MinDef en MinJus overgedragen.

We zullen MinJus en MinDef dit concept medio 2014 laten introduceren in het parlement. De introductie heeft enige vertraging opgelopen omdat de lekken van dhr. Snowden de publieke opinie over ongerichte interceptie negatief konden beïnvloeden. De storm lijkt nu echter te zijn gaan liggen.

Het is de vraag of ons wetsvoorstel ook zal worden overgenomen door het parlement, nu één organisatie zich de afgelopen tijd vocaal heeft uitgesproken tegen deze plannen: de organisatie Bits of Freedom, die beweert zich in te zetten voor het grondrecht op privacy en op communicatievrijheid.

Uit analyse van verkeersgegevens blijkt dat zij toegang hebben tot belangrijke bronnen binnen MinDef en MinJus en een spil in het netwerk van oppositie tegen deze wet zijn. Uit besprekingen op het kantoor van Bits of Freedom blijkt bovendien dat zij goed georganiseerd zijn en ook andere, vergaande ambities hebben om de WIV sterk in te perken. Onze hoop is dat door de overgang naar de nieuwe directeur de organisatie verzwakt. Ook hebben wij een initiatief in gang gezet om de nieuwe directeur te bewerken (zie notitie [**]). Ik hoop hierover meer te melden in de komende maanden.

In de Achternaam

Door internetgebruikers met de Europese privacyregels te beschermen

In 2013 hebben we ons stevig geprofileerd in Brussel en daarmee een belangrijke bijdrage geleverd aan de totstandkoming van betere privacyregels in Europa. We hebben tientallen afspraken gehad met Europarlementariërs en hadden intensief contact met de rapporteur en schaduwrapporteurs op dit dossier. Aan het begin van het jaar zijn veel van onze amendementen op het voorstel voor de nieuwe verordening overgenomen in het concept-rapport van de rapporteur. Daarna hebben we een constructieve rol gespeeld bij het opstellen van de 'compromisamendementen' en hebben daarvoor een stemadvies uitgebracht.

Op 21 oktober heeft de Commissie Burgerlijke Vrijheden (LIBE) van het Europees parlement gestemd over de verordening. Daar is een tekst uitgerold die nog verbetering nodig heeft op belangrijke punten (zoals de definitie van persoonsgegevens en de regels over profilering van burgers). Bits of Freedom heeft voorafgaand aan de stemming input geleverd in de vorm van amendementen en brieven. Vervolgens is de verordening besproken door de Raad van Ministers. Daar is nog geen definitief gemeenschappelijk standpunt ingenomen. Bits of Freedom heeft een brief opgesteld aan de verantwoordelijke ministers van de Europese lidstaten. Die brief is vertaald door collega-organisaties en aan ministeries in die lidstaten gestuurd. Daarin roepen we de ministers op om voort te maken met de besluitvorming en belangrijke punten zeker te stellen.

Naast het werk achter de schermen hebben we meegewerkt aan een Europese publieks-campagne. Hiervoor hebben we een rapport geschreven dat de slechtste amendementen over vijf belangrijke onderwerpen in kaart brengt en hebben we meegewerkt aan de totstandkoming van een website waar mensen een parlementslid naar keuze kunnen benaderen per e-mail, briefkaart of VoIP/telefoon. Om de druk verder op te voeren hebben we bijgedragen aan de 'Privacy Safari' van EDRi — een reis naar het Europees Parlement met veel vrijwilligers uit verschillende landen die zich zorgen maken over hun privacy. De vrijwilligers zijn door onder meer Bits of Freedom geïnformeerd over de laatste stand van zaken en zijn vervolgens gaan praten met leden van het Europees Parlement.

In Nederland hebben we minister Opstelten onder druk gezet, gezien zijn standpunt dat de naleving van de nieuwe Europese privacyregels erg kostbaar zal zijn. Wij hebben naar aanleiding hiervan een Wob-verzoek naar het ministerie gestuurd, waarin we de correspondentie tussen het ministerie en het VNO-NCW over deze kosten opvragen. Ook hebben we deelgenomen aan een rondetafel-bijeenkomst in de Tweede Kamer over de privacyverordening.

Onze vrijwilliger Douwe Schmidt kwam er ook achter dat de privacyregels in Europa wel een verbeteringsslag kunnen gebruiken. Hij heeft vanaf begin 2013 op ons blog afleveringen van zijn datadagboek gepubliceerd. Daarin beschrijft hij hoe hij op moeizame wijze inzage probeert te krijgen in zijn gegevens die opgeslagen zijn bij bedrijven. Zijn blog wordt met veel enthousiasme ontvangen en goed gelezen. Het geeft een goed inzicht in de obstakels waar je tegenaan loopt als je probeert inzage te krijgen in je eigen gegevens. In de afgelopen maanden zijn de blogposts overgenomen door De Correspondent.

Door openheid over internetsurveillance te forceren

We hebben mooie successen behaald met onze campagne voor openheid over gegevensvorderingen door de politie. In eerste instantie hebben we ons vooral gericht op bedrijven en onderzoek gedaan naar de vorderingspraktijk bij een aantal grote Nederlandse providers. Nadat we een selectie van Nederlandse bedrijven per brief hadden gevraagd om hierover jaarlijks verslag te doen, hebben verschillende bedrijven besloten om transparantierapporten te publiceren. Als eerste heeft een van de grootste hosting-providers in Europa, Leaseweb, een transparantierapport gepubliceerd. De zakelijke internetprovider BIT heeft dat vervolgens ook gedaan. Inmiddels zijn er, mede door ons toedoen, nog drie bedrijven die openheid geven over hoe vaak opsporingsdiensten aan komen kloppen en we verwachten dat er in 2014 nog veel meer bedrijven zullen besluiten om hetzelfde te doen.

We hebben ook voor helderheid gezorgd over de juridische status van dit soort rapportages, aangezien de Nederlandse overheid daar helaas zelf niet helder over was. Wij vonden het belangrijk dat er een bevestiging gegeven zou worden dat publicatie van dit soort rapporten niet strafbaar is. Toen het ministerie van Veiligheid en Justitie ons

geen antwoord wilde geven, vroegen Tweede Kamerleden Astrid Oosenbrug en Jeroen Recourt om helderheid. Het antwoord van staatssecretaris Fred Teeven was dat “geheimhoudingsplicht voor providers in de Telecomwet [alleen betrekking heeft] op individuele bevragingen, niet op het verstrekken van geaggregeerde informatie”. We hebben een advocatenkantoor gevraagd om ons een volledig juridisch advies te geven over dit onderwerp en verwachten dit in 2014 te publiceren.

Door te strijden tegen Nederlandse hackvoorstellen

Minister Opstelten heeft een concept-wetsvoorstel gepubliceerd waarin hij probeert te regelen dat de politie en andere opsporingsambtenaren de bevoegdheid krijgen om op afstand in te breken op elk apparaat met een internetverbinding. Dit hackvoorstel moet worden gestopt.

We waren er daarom vroeg bij. Nog voor het concept-wetsvoorstel verscheen, heeft stagiair Nusrut Bahadur onderzoek gedaan naar vergelijkbare bevoegdheden in ons omringende landen. We hebben minister Opstelten en minister Timmermans vervolgens per brief gevraagd om te reageren op de bezwaren tegen het voorstel verwoord door een door ons gevormde internationale coalitie van organisaties en experts.

Daarnaast hebben we geïnvesteerd in kennis over digitale opsporingsmiddelen in strafzaken, zodat we ook op de hoogte blijven van de technische ontwikkelingen op dit vlak.

Nadat het concept-wetsvoorstel ter consultatie is gepubliceerd hebben we met behulp van tientallen vrijwilligers een uitgebreide reactie op de consultatie gegeven. Om voor onze reactie aandacht te vragen hebben we een tiendaagse ‘hackvoorstel hackathon’ georganiseerd, waar we iedere dag een bezwaar tegen het hackvoorstel hebben gepubliceerd op onze website. Vrijwilliger Martijn heeft stickers ontworpen tegen het hackvoorstel die door veel mensen zijn besteld.

Om het onderwerp breder op de agenda te krijgen hebben we samen met Hivos een goed ontvangen debat op het Nederlandse Internet Governance Forum georganiseerd. In oktober hebben we een open brief aan de grootste antivirusbedrijven geschreven.

Deze brief is mede ondertekend door een brede internationale coalitie van ngo's en experts. In de brief wordt de vraag gesteld hoe die bedrijven omgaan met de detectie van overheidsmalware. Ongeveer 50 procent van de bedrijven heeft gereageerd en aan ons bevestigd dat zij overheidsmalware zullen opsporen en verwijderen. De bedrijven stellen bovendien een verzoek van een overheid om dit niet te doen, te zullen weigeren

In afwachting van het aanbieden van de wet aan de Raad van State hebben we verschillende presentaties en interviews gegeven over het hackvoorstel, cybercrime en cybersecurity en hebben we meer gelijkgestemden gevonden die in 2014 verder willen ageren tegen dit slechte voorstel.

Door mee te helpen het internet veiliger te maken

We hebben ook aandacht besteed aan het bevorderen van goed cybersecuritybeleid. We hebben hiertoe gesprekken gehad met verschillende politici en ambtenaren.

Ook hebben we overlegd met de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) en het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) over hoe onze aanbevelingen over 'Het Cybersecuritybeleid van de Toekomst' in de Nederlandse Cyber Security Strategie (NCSS) kunnen worden overgenomen. We hebben hierover geblogd en gesprekken gevoerd met relevante journalisten, onder meer van de NOS en Vrij Nederland.

Omdat wij een meldplicht ICT-inbreuk willen die breed geldig is, hebben wij uitgebreid gereageerd op de consultatie over de meldplicht ICT-inbreuk vitale sectoren.

We kwamen op voor een open internet

Door de plannen voor een Europese netneutraliteit onder de loep te nemen

De Europese Commissie heeft in het derde kwartaal een voorstel gelanceerd dat als doel heeft de netneutraliteit te beschermen. In de praktijk zou dit voorstel echter belangrijke gaten schieten in de, door ons zwaar bevochten, Nederlandse netneutraliteitswet. We hebben in de aanloop naar de stemmingen in 2014 dan ook onze zorgen gedeeld met de Europarlementariërs en het ministerie van Economische Zaken.

In 2014 zullen we ons ervoor inzetten dat het Europees Parlement het voorstel van de Europese Commissie verbetert.

Door internetvrijheid in de Europese verkiezingen te verdedigen

In 2014 zijn de Europese verkiezingen. In het laatste kwartaal van 2013 zijn we daarom begonnen de verkiezingsprogramma's van de verschillende politieke partijen te toetsen aan ons Europees Manifest voor Internetvrijheid. Samen met een externe medewerker hebben we voor alle programma's suggesties voor verbetering aangeleverd.

We kwamen op voor een internet waar iedereen digitaal kan blijven delen

Door een downloadverbod tegen te houden

De regering kondigde al lange tijd aan dat ze een downloadverbod wilde invoeren. Door een draai van de PvdA leek hiervoor een meerderheid te bestaan. Wij zaten hier scherp op. De PvdA heeft toen duidelijk gemaakt dat dit een misverstand was en heeft bevestigd dat zij een downloadverbod niet steunt. In het eerste kwartaal heeft staatssecretaris Teeven dan ook de handdoek in de ring gegooid en staat het nu vast dat een downloadverbod er niet komt.

Door een nieuw trans-Atlantisch handelsverdrag in de gaten te houden

In 2013 zijn de grotendeels geheime onderhandelingen tussen de Verenigde Staten en Europa over het 'Transatlantic Trade and Investment Partnership' (TTIP) gestart. Het is zeer goed mogelijk dat hierin ook afspraken worden gemaakt over intellectuele eigendomsrechten en privacy. De ervaring met de Anti-Counterfeiting Trade Agreement (ACTA) leert dat dit zeer nadelig kan zijn voor onze digitale vrijheid. Wij hielden dit dossier in de gaten, publiceerden een paar keer over de ontwikkelingen en proberen transparantie af te dwingen.

In de aanloop naar dit verdrag hebben we veel contacten gelegd, ons netwerk uitgebreid en een aantal bijeenkomsten gehad met andere ngo's en ambtenaren van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Mede dankzij onze inbreng wordt er in 2014 een aparte bijeenkomst over 'intellectual property rights' (IPR) in TTIP georganiseerd door ambtenaren van de ministeries van Economische en Buitenlandse zaken.

Door onterechte verwijdering van informatie te voorkomen

Hoewel het soms een goed idee lijkt om blokkades op het internet in te richten (bijvoorbeeld om mensen tegen gokverslaving te beschermen), vinden wij dat dit soort filters niet alleen kostbaar, maar ook ineffectief zijn en al snel een belemmering van de vrijheid van meningsuiting vormen. Toen in Europa werd voorgesteld om gokwebsites met behulp van internetfilters te blokkeren zijn wij dan ook in actie gekomen. Via onze website hebben we onze achterban opgeroepen parlementsleden in Brussel te bellen om dit plan van de baan te krijgen. En met succes: de plannen zijn niet doorgezet. Helaas beschikten we niet over de capaciteit om van meet af aan een soortgelijk voorstel in Nederland aan te vechten. We houden de verdere ontwikkeling van dat voorstel uiteraard wel nauwlettend in de gaten.

We hebben de overheid gedwongen tot openheid

We hebben ook in 2013 veel Wob-verzoeken ingediend bij de overheid om over een breed scala onderwerpen meer openheid te forceren.

Zo hebben we een beroepschrift ingediend tegen de beslissing over ons verzoek om openheid over het gebruik van spyware door de overheid. Daarnaast hebben we Wob-verzoeken en bezwaren lopen bij verschillende overheden over onder andere:

- onderzoek rondom een ontsleutelplicht
- het Keuringsprotocol technische hulpmiddelen (zoals af luister technologie)
- crisismangementplannen over internetgerelateerde onderwerpen (zoals het plan voor een 'internet kill switch')
- het rapport over de kosten van het naleven van de Europese privacyregels
- het aantal takedowns op basis van artikel 54a Wetboek van Strafrecht
- het gebruik van 'honeypots' en 'sinkholes'
- documenten over de notificatie- en vernietigingsplicht en over het doelafwijkend gebruik van gevorderde gegevens
- het rapport over de brand bij Vodafone
- IMSI-catchers
- documentatie over handhaving van de Wet bewaarplicht telecommunicatiegegevens
- door de politie verkregen start- en sturingsinformatie van Amerikaanse 'data brokers'

Verder vonden we het belangrijk om de inzet van 'stealth SMS' onder de loep te nemen en dit onderwerp op de agenda te krijgen. De politie maakt gebruik van deze geheime SMS-berichten om de locatie van personen te achterhalen. Er is nog weinig bekend over de manier waarop deze techniek door de politie wordt ingezet. Wij hebben hiernaar onderzoek gedaan via Wob-verzoeken en gesproken met een advocaat die veel van dit soort zaken behandelt. Vervolgens hebben we hiervoor aandacht gevraagd in de media en in het parlement. Onder andere RTL Nieuws heeft aan dit onderwerp aandacht besteed.

Het bijhouden van welke procedures er lopen, wat de deadlines zijn en welke stappen al zijn genomen in die procedures werd steeds arbeidsintensiever. Daarom hebben wij aan het begin van het jaar een open source tool voor de administratie van deze verzoeken ontwikkeld. Inmiddels kunnen we onze Wob-administratie een stuk makkelijker op orde houden.

We nagelden de grofste privacyschenders aan de schandpaal

Ook dit jaar organiseerden we de Big Brother Awards, de awards voor de grofste privacyschenders. De winnaars van de Big Brother Awards waren minister van Veiligheid en Justitie Ivo Opstelten en de Belastingdienst. Opstelten mocht de Publieksprijs mee naar huis nemen vanwege zijn hackvoorstel, zijn plannen voor kentekenregistratie en een hele reeks andere voorstellen en uitspraken waaruit zijn desinteresse voor privacy blijkt. De Belastingdienst ontving de Expertprijs voor het 'stofzuigen' van parkeer- en kentekengegevens die door anderen is verzameld en eigenlijk gewist had moeten worden. We hebben dit jaar naast de kandidaten voor de awards zelf ook aandacht gevraagd voor ontwikkelingen op privacygebied in het algemeen. Dat hebben we gedaan in het programmaboekje, onder de noemer 'De Staat van Privacy'. We kijken terug op een zeer geslaagde avond.

We spraken op talloze evenementen

Halverwege het jaar werden de thema's privacy en surveillance onderwerpen waar iedereen meer over wilde weten. Het aantal spreek- en debatverzoeken aan onze organisatie is sindsdien sterk toegenomen. Omdat een complete lijst van onze

activiteiten op dit vlak te lang zou worden, geven we hier een kort overzicht van de belangrijkste plekken waar we van ons hebben laten horen:

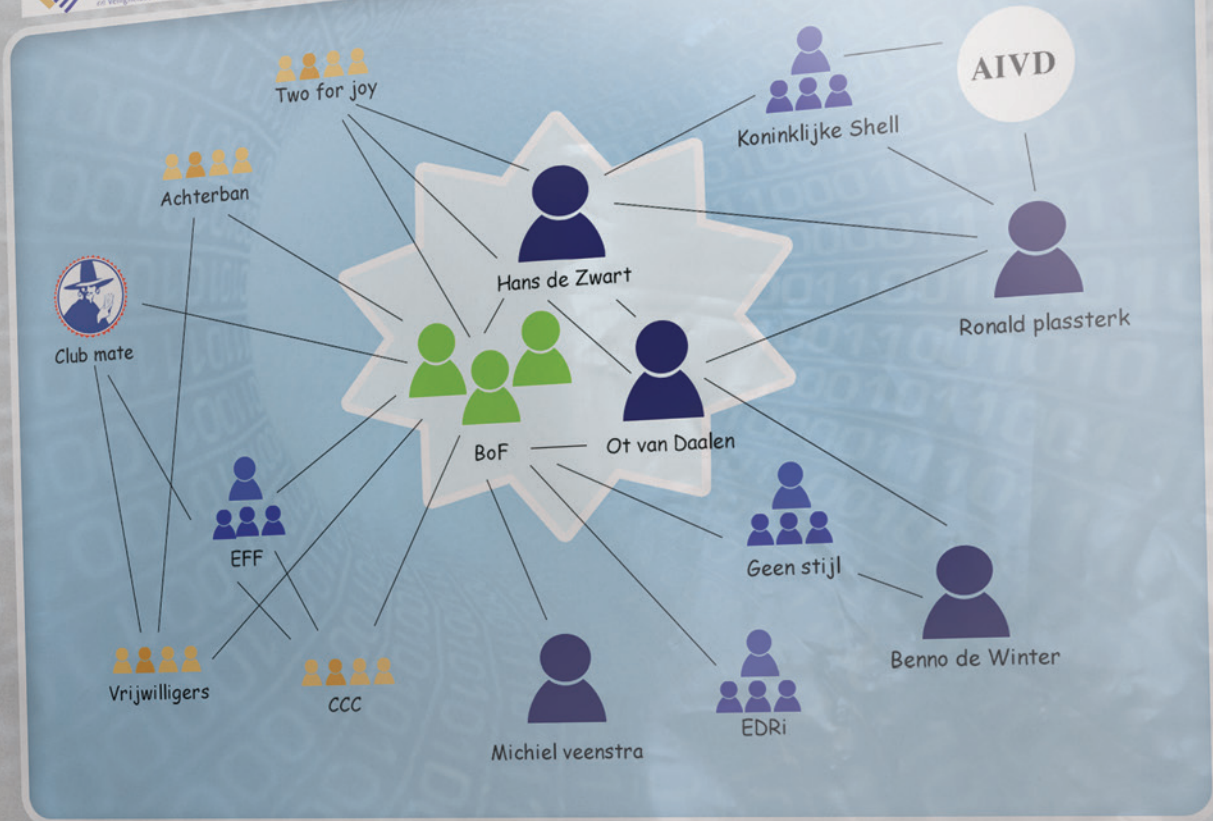
- Begin augustus werd het vierjarige Nederlandse hackerfestival OHM2013 georganiseerd. Wij hebben bijgedragen door middel van lezingen in verschillende tracks, onder meer over wat mensen zelf kunnen doen om digitale burgerrechten te verdedigen, een debat over de voorgestelde hackbevoegdheid en het schetsen van verschillende toekomstscenario's op het gebied van digitale rechten.
- Internationaal spraken we onder andere bij zusterorganisatie Digitale Gesellschaft in Berlijn, op meerdere evenementen in Brussel, in Polen over netneutraliteit, in Tunesië over het hackvoorstel en hebben we gesproken over de update van het Europese dataproctieregime op de Konkuk Universiteit in Seoul.
- We waren aanwezig als spreker op heel veel verschillende congressen, conferenties en discussie-avonden. Bijvoorbeeld de NCSC-conferentie, de UnlikeUs conferentie, het symposium van Urios, Movies That Matter, Happy Chaos, Techno-Activism 3rd Mondays (TA3M), Emerge, Border Sessions, de viering van 25 jaar internet in Nederland, Proost 2013 van de Vereniging Online Journalisten, de discussie-avond '2084: Privacy, So What?' van Global Shapers/Humanity in Action en het jaarlijkse Informatie en Opsporingscongres.
- In het onderwijs hebben we gastcolleges gegeven bij onder andere de Hogeschool Rotterdam, het Instituut voor Informatierecht (IViR) in Amsterdam, bij Nyenrode Business University binnen een cursus over juridische aspecten van privacy en security (voor CTO's), de Koninklijke Academie voor de Beeldende Kunsten in Den Haag en bij LISA, de studievereniging Recht en ICT, in Groningen.
- Ook bij politieke partijen waren we zichtbaar. Zo waren we op het JOVD jaarcongres, gaven we een lezing bij de Internationale Socialisten, spraken we bij de Jonge Democraten en presenteerden we bij de VVD-werkgroep 'Inhoudelijke Verdieping'.

We werkten samen met de internationale internetvrijheidsgemeenschap

Via EDRi (de European Digital Rights initiative) werken wij samen met andere digitale burgerrechtenorganisaties in Europa. Bits of Freedom is actief lid van EDRi en stemt veel inhoudelijk af met het bureau in Brussel zodat we daar effectiever kunnen zijn.

Lolling copycat

staatsgeheim/sigint/nl

dec 2013

Een organisatie die gesteund wordt door ons is Tor, die belangrijke software op het gebied van anonimiteit op internet aanbiedt. Verschillende medewerkers van Tor en Georgia Institute of Technology kwamen een aantal dagen bij Bits of Freedom op kantoor om daar te programmeren aan onderdelen van het Tor-project.

Ook legden wij contact met organisaties die op een ander gebied actief zijn, maar steeds meer met internetvrijheid te maken krijgen, zoals Terre des Hommes en het Meldpunt Kinderporno. We hebben ze onze visie gegeven op internetvrijheid-gerelateerde onderwerpen.

We hebben succesvolle projecten uitgevoerd

We gaven een Masterclass Netpolitiek voor jonge beleidsmakers

Samen met Netwerk Democratie, De Waag, Open State Foundation en Kennisland hebben we een workshop voor jonge beleidsmakers opgezet. Op zes avonden in Amsterdam leerde jong talent onder andere over open data, auteursrecht, innovatie, privacy en security. Aan de hand van de workshops hebben de deelnemers een interventie ontworpen. We willen volgend jaar doorgaan met het concept.

Onze Internetvrijheid toolbox is gelanceerd

Aan het begin van het jaar heeft een groep vrijwilligers een toolbox gemaakt met daarin de belangrijkste maatregelen die je kunt nemen om jezelf op internet te beschermen. Op de toolbox wordt bijvoorbeeld uitgelegd hoe je ervoor kunt zorgen dat je niet geprofileerd wordt tijdens het browsen, hoe je anoniem websites kunt bezoeken, hoe je email kunt versleutelen of hoe je een beter wachtwoord kiest. De toolbox heeft gedurende het jaar een aantal updates gekregen en is nu de populairste pagina van onze website. De toolbox is te vinden op <https://toolbox.bof.nl>.

We organiseerden een filmavond

Omdat we merken dat vrijwilligers het leuk vinden om op een ongedwongen manier met elkaar en ons in contact te komen en te spreken over onderwerpen die ons allemaal aan het hart gaan, hebben we een filmavond in Pakhuis de Zwijger georganiseerd waarop

we de film PressPausePlay hebben gekeken. Het was een succes, het concept is voor herhaling vatbaar.

De eerste cryptoparties zijn gehouden

We hebben via Snowden geleerd dat journalisten doelwit zijn van de geheime diensten. Zo wordt de zender Al Jazeera al sinds 2006 door de GCHQ gehackt. Wij hebben samen met de Nederlandse Vereniging voor Journalisten een cursus Digitale Zelfverdediging georganiseerd, waarin we de aanwezigen leerden hoe zij gegevens konden beveiligen en anoniem konden surfen. Dezelfde workshop hebben we daarna nog eens gegeven aan journalisten van De Correspondent, een succesvol nieuw online nieuwsmedium in Nederland.

De Correspondent heeft vervolgens in samenwerking met MediaMatic en met ons een hele grote 'cryptoparty' georganiseerd. Meer dan 100 mensen leerden van ongeveer tien vrijwillige experts hoe zij veiliger konden internetten en versleuteld konden emailen.

We gaven een cursus internet voor parlementsleden en beleidsmakers

Omdat parlementsleden vaak met internet te maken krijgen, maar het internet een complex onderwerp is, hebben we in het tweede kwartaal een workshop georganiseerd over de werking van het internet. Deze vond plaats in het Nederlandse parlement. Hiervoor hadden we twee experts uitgenodigd: internetondernemer Boris Veldhuijzen van Zanten en cybersecurity onderzoeker Axel Arnbak. Een aantal Kamerleden en assistenten heeft hieraan deelgenomen. We hebben ter ondersteuning van de workshop een klein gidsje gemaakt waarin we de belangrijkste technische aspecten van het internet uitleggen. De deelnemers waren zo enthousiast dat zij voorstelden om een vervolg hierop te organiseren (dat nu gepland staat voor 9 april 2014). Ook hebben we een vergelijkbare workshop gegeven aan beleidsmedewerkers van een politieke partij. Het is voor Bits of Freedom een erg goede formule: het kost ons betrekkelijk weinig moeite, maar maakt het voor beleidsmedewerkers veel makkelijker om ontwikkelingen op het gebied van het internet in perspectief te plaatsen.

Algemene Inlichtingen- en
Veiligheidsdienst
Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

BITS OF FREEDOM
VERDEDIGT DIGITALE BURGERRECHTEN

Meerjarenplan:

2014: Geen uitbreiding bevoegdheden Wiv, hackvoorstel van tafel, netneutraliteit behouden, notificatieplicht stevig verankerd, transparantie van de overheid over taps, privacy in de EU gewaarborgd.

2015: World domination

2016 en verder: Living in a palace petting a phoenix...

<http://aivd.it/snowden-phoenix>

Notes: **AMBITIEUS**

We automatiseerden het volgen van de politiek

We moeten precies op de hoogte zijn van belangrijke debatten in de Eerste en Tweede Kamer. Daarom hebben we een tool ontwikkeld die alle debatten bijhoudt en het mogelijk maakt om op zoekwoorden te filteren: de Politieke Agenda Tracker (<https://pat.bof.nl>). Deze is halverwege het jaar in gebruik genomen en werkt goed.

We maakten software om onze donateurs te administreren

Omdat wij in begin 2014 over gaan naar de SEPA-betaalstandaard was het belangrijk om daar in 2013 alle voorbereidingen voor te treffen. Na een mislukte poging om onze CiviCRM installatie uit te breiden met een donatiemodule hebben wij in de tweede helft van het jaar onze eigen donateurstool ontwikkeld (bovenop een Drupal installatie). We kunnen nu makkelijker en met minder fouten onze incasso's innen, statistieken bekijken en forecasting doen.

Wat zijn we van plan in 2014 te doen?

We verwachten dat het meeste werk in 2014 zal gaan zitten in het strijden voor de volgende doelstellingen:

Geen ongerichte tapbevoegdheid in de herziening van de Wiv

In december 2013 is het rapport van de commissie Dessens gepubliceerd met aanbevelingen voor de herziening van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002 (Wiv 2002). De commissie is van mening dat de geheime diensten in de toekomst ook het kabelgebonden internetverkeer ongericht moet kunnen bekijken en analyseren. In die situatie zouden zeer gevoelige gedragsgegevens van burgers zonder verdenking onderdeel worden van de sleepnetsurveillance van de overheid. Onggericht tappen is een disproportionele schending van grondrechten en we gaan ons hard maken voor een wet die ervoor zorgt dat geheime diensten onder echt onafhankelijk toezicht komen te staan en geen onnodige extra bevoegdheden hebben.

Het hackvoorstel helemaal van tafel

In 2013 hebben we al fel gestreden tegen het hackvoorstel van minister Opstelten dat toen nog in de consultatiefase zat. In 2014 zal het voorstel door de minister aan de Tweede Kamer worden aangeboden. Gelukkig zijn er veel andere organisaties die ook de noodzaak van de wet niet inzien, de effectiviteit betwijfelen en de grote risico's voor cybersecurity en digitale burgerrechten begrijpen. Samen met hen gaan we genoeg politieke druk creëren om dit idee van tafel te krijgen.

Een overheid die transparant is over de aard en hoeveelheid van haar surveillance en die de notificatieplicht stevig in de wet verankerd heeft

Het publiceren van de eerste transparantierapporten in 2013 door een aantal voortvarende bedrijven is voor ons het succesvol begin van een lange campagne geweest om de overheid te dwingen tot meer openheid over de mate waarin zij gebruik maakt van haar opsporingsbevoegdheden. In het komende jaar hopen wij meer bedrijven te verleiden inzicht te geven in de aard van het aantal tapverzoeken vanuit de overheid. Ook gaan wij proberen de notificatieplicht (die de politie tot nu toe bijzonder slecht uitvoert) sterker in de wet te verankeren dan nu het geval is.

Een Europa met privacyregelgeving waarin we zelf de baas zijn over onze gegevens

Vorig jaar zijn wij heel veel in Brussel geweest om ervoor te zorgen dat de nieuwe privacyverordening niet door het agressieve lobbywerk van grote dataslurpende bedrijven verwordt tot een nutteloos instrument. Na de Europese verkiezingen zullen wij opnieuw campagne moeten voeren samen met onze Europese zusterorganisaties om ervoor te zorgen dat het duidelijk is dat bedrijven en overheden alleen jouw data mogen gebruiken als ze transparant zijn, in hoeverre en waarom ze dat doen, ze jou daar toestemming voor moeten vragen en jou daar vervolgens controle over geven.

Uitgevoerde maatregelen tegen massale spionage van onverdachte burgers

Op onze site <https://bespied-ons-niet.nl> kwamen we vorig jaar met 28 maatregelen die

de regering zou moeten nemen om de inbreuk op de rechten van onverdachte Nederlanders te stoppen. Dit jaar gaan we een aantal van die maatregelen uitdiepen en opvolgen. We willen dat ze uitgevoerd gaan worden, zodat we een beter beeld krijgen over de schaal van spionage in Nederland, zodat de Nederlandse geheime diensten beter kunnen worden gecontroleerd en aan banden kunnen worden gelegd en zodat het gebruik van beveiligings- en versleutelingstechnologie wordt bevorderd.

Voorkomen van nepneutraliteit in de Europese wet

De voorlopige tekst over netneutraliteit in het voorstel van de Europese Commissie voor een nieuwe telecomwet is zwaar onder de maat. Onder het mom van netneutraliteit is in het huidige voorstel prijsdiscriminatie mogelijk en worden 'speciale diensten' op een gevaarlijk brede manier gedefinieerd. Via EDRi gaan we campagne voeren voor een echt open en dus neutraal internet. Zie ook <http://savetheinternet.eu/>.

Geen grondrechtondermijnende bepalingen in TTIP

De verdragsteksten van de 'Canada-EU Free Trade Agreement' (CETA) en EU-Singapore zullen in 2014 bekend worden. Deze teksten dienen als blauwdruk voor het Amerikaans-Europese handelsverdrag TTIP. We gaan actie voeren om bepalingen te verwijderen die onze digitale burgerrechten ondermijnen.

Projecten in 2014

Naast de bovenstaande dossiers gaan we in 2014 een aantal projecten uitvoeren:

- In 2014 zullen we weer de **Big Brother Awards** organiseren. Omdat het dit jaar de tiende editie is willen we het nog groter gaan aanpakken dan tijdens de voorgaande jaren.
- Een team van vrijwilligers gaat onder de naam **Privacy Café** een serie cryptoparties door het hele land organiseren. In samenwerking met bibliotheken, kunstinstellingen en hackerspaces gaan we mensen helpen zichzelf te verdedigen tegen de verzamel-lust van bedrijven, de paranoia van de overheid en online criminaliteit.
- Eén van onze medewerkers gaat zich **bevrijden uit de commerciële cloud**. Hij gaat zijn email verhuizen, een alternatief bedenken voor Dropbox en andere self-hosted projecten uitproberen. Hij is geen techneut en zal ook aandacht besteden aan hoe hij het allemaal voor elkaar krijgt. Wat is goed te doen en wat is moeilijker?

- Ook voor de Europese verkiezingen van dit jaar gaan we weer een **Internetvrijheid stemwijzer** maken.
- Een aantal jaren geleden hadden wij een zwartboek datalekken. Dat hebben we onder andere gebruikt om te laten zien dat het voor veel bedrijven en overheidsinstellingen heel moeilijk blijkt om gegevens veilig op te slaan en dat daarom data-minimalisatie een goed idee is. In de tweede helft van het jaar gaan we beginnen met een **witboek privacy praktijken**. Bepaalde 'design patterns' zijn privacyvriendelijker dan andere. Door aandacht te besteden aan producten en diensten die hier goed over hebben nagedacht gaan we bewustzijn creëren bij internetgebruikers door te wijzen waarop men op zou kunnen letten en willen we bedrijven laten zien hoe het ook kan.
- Wij hebben veel expertise opgebouwd op het gebied van het doen van Wob-verzoeken. Deze expertise gaan we in 2014 op een aantal plekken expliciet delen door middel van **cursussen en lezingen voor Wob-beginners**.

Een nieuwe rol: de bewegingbouwer

In de tweede helft van het jaar gaan we een 'bewegingbouwer' aannemen. Deze persoon gaat de groep mensen die zich verbonden voelen met de doelstellingen van Bits of Freedom en daar een vrijwillige bijdrage aan willen leveren vergroten. We gaan daarbij werken aan de diversiteit van deze groep en bruggen bouwen tussen mensen met een verschillende achtergrond. Hiermee willen we de drempel voor productief contact met de organisatie verder verlagen. De mensen die ons bellen, ons een tweet sturen, commentaar geven op ons blog of ons aanspreken op een bijeenkomst moeten het gevoel kunnen hebben dat ze bij de beweging horen.

Het doel van de bewegingbouwer is het vergroten van de slagkracht van Bits of Freedom, door het aantal door vrijwilligers uitgevoerde projecten te vergroten en ervoor te zorgen dat deze projecten ook succesvol afgerond worden.

Onze organisatie

Juridische structuur

De statutaire naam van Bits of Freedom luidt Stichting Bits of Freedom (Bof).

Bits of Freedom is statutair gevestigd te Amsterdam en is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Amsterdam onder nummer 34121286.

De organisatie van Bits of Freedom bestaat uit de Raad van Bestuur (bestuur) en het bureau. Het bureau bestaat uit de directeur en de overige medewerkers. Een onafhankelijke Raad van Advies staat de directeur bij ten aanzien van belangrijke inhoudelijke strategische vraagstukken. De dagelijkse en strategische leiding van Bits of Freedom ligt bij de directeur. De directeur heeft een algemene volmacht van het bestuur om namens de stichting te kunnen handelen. Bits of Freedom is een Algemeen nut beogende instelling (ANBI).

Het bestuur geeft samen met het bureau richting aan de organisatie en de strategie.

Het bestuur is werkgever en verantwoordelijk voor het vaststellen van het financieel beleid van de stichting. Het is daarnaast mede belast met het overzien van de werving van fondsen. Het bestuur vertegenwoordigt de stichting en is gezamenlijk bevoegd.

Het bestuur bestaat uit ten minste drie leden. De benoeming vindt plaats voor perioden van maximaal vier jaar, met een maximum van twee termijnen.

De statuten zijn gedurende het verslagjaar niet gewijzigd. De statuten zijn gepubliceerd op de website.

Het bestuur

Het bestuur bestond in 2013 uit Joris van Hoboken, Karianne Thomas, Remmelt Vetkamp en Lonneke van der Velden.

- **Joris van Hoboken** is de voorzitter van het bestuur van Bits of Freedom. Na een baan als onderzoeker aan het Instituut voor Informatierecht in Amsterdam is hij nu werkzaam als onderzoeker aan het Information Law Institute van New York University. Joris van Hoboken is lid van het bestuur sinds 2007.
- **Remmelt Vetkamp** is penningmeester van het bestuur van Bits of Freedom. Hij is lid

van het College van Bestuur van Zuyd Hogeschool, met als belangrijkste portefeuilles de integrale bedrijfsvoering en de economische faculteiten. Tevens is hij lid van de raad van toezicht van toneelgroep Maastricht, lid van de raad van toezicht van BIHTS (Building Integrated Hightech Systems) en bestuurslid van De Maatschappij regio Zuid Limburg. Remmelt Vetkamp is lid van het bestuur sinds 2010.

- **Karianne Thomas** is sinds 1999 werkzaam bij advocatenkantoor Van Doorne. Zij adviseert en procedeert op het gebied van het intellectuele-eigendomsrecht en het reclame- en entertainmentrecht en is tevens bestuurssecretaris van Novamedia. Karianne Thomas is lid van het bestuur sinds 2009.
- **Lonneke van der Velden** is secretaris van het bestuur van Bits of Freedom. Ze werkt aan een promotieonderzoek over online surveillance, technologie en activisme aan de Universiteit van Amsterdam. Ze is tevens redacteur bij Krisis: tijdschrift voor actuele filosofie. Lonneke van der Velden is sinds 2012 lid van het bestuur.

De leden bekleden naast de hierboven vermelde werkzaamheden geen nevenfuncties die voor Bits of Freedom relevant zijn.

Het bestuur heeft in 2013 in totaal vijf keer officieel vergaderd. Daarnaast is op ad hoc basis geregeld overleg over lopende zaken gevoerd en is er door het bestuur veel tijd geïnvesteerd in het vinden van een opvolger voor Ot van Daalen als directeur. Die procedure is in het najaar afgesloten met het aantreden van Hans de Zwart als nieuwe directeur.

De bestuursleden worden door het bestuur bij coöptatie en met algemene stemmen benoemd. Bij een vacature of een voorgenomen uitbreiding van het bestuur, wordt de directeur om advies gevraagd. Als de directeur een benoeming niet in het belang van Bits of Freedom acht, zal hij het bestuur hierover tijdig informeren. In dat geval kan het bestuur slechts gemotiveerd en op goede gronden de voorgedragen benoeming toch door laten gaan.

Het bureau

In 2013 zijn er een aantal wijzigingen in de teamsamenstelling van het bureau geweest. Van augustus 2009 tot en met september 2013 was Ot van Daalen directeur van Bits of Freedom. Hij vertrekt als medewerker per 1 maart 2014, na een geplande overdrachtsperiode, en start zijn eigen advocatenkantoor (Digital Defence, gespecialiseerd in privacy, security en surveillance). Tot 1 maart 2014 is hij nog wel als onderzoeker bij Bits of Freedom werkzaam.

De nieuwe directeur van Bits of Freedom, per 1 oktober 2013, is Hans de Zwart. Hij was eerder onderwijstechnoloog bij een IT-consultancybedrijf en innovatie manager bij Shell International. Naast Rejo Zenger en Janneke Slöetjes is Ton Siedsma als nieuwe onderzoeker bij het team gekomen. Simone Halink heeft het bureau verlaten en is nu senior beleidsmedewerker internetvrijheid bij het ministerie van Buitenlandse Zaken. We danken haar voor haar werk voor de organisatie. Tim Toornvliet, de Chief Double-speak Officer, is verantwoordelijk voor communicatie. Martijn Loth doet systeembeheer en office management. Hij vertrekt op 1 februari 2014 en begint dan als stagiair bij advocatenkantoor Brinkhof. De opvolger voor zijn office manager taken is Matthijs Ponte, die in december 2013 begonnen is. Niels Westerlaken heeft tijdelijk gewerkt als onderzoeker.

Onno Warns heeft op freelance basis geholpen bij het organiseren van de Big Brother Awards. Milos Labovic helpt freelance bij de analyse van de Europese verkiezingsprogramma's. Ancilla Tilia heeft begin 2013 de organisatie van de workshop voor Kamerleden en een filmavond voor onze achterban op zich genomen. Nusrut Bahadur liep een juridische stage en Joost den Dunnen deed als stagiair een doelgroeponderzoek.

In de zomer werkten we samen met twee internationale fellows. Peter Eckersley, Technology Projects Director bij de Electronic Frontier Foundation (EFF), en de onafhankelijke security onderzoeker Ashkan Soltani (beiden uit de Verenigde Staten). Zij hebben ieder een aantal weken bij ons op kantoor onderzoek gedaan en kennis met ons uitgewisseld.

 Artikel Overleg

Lezen

Bewerken

Geschiedenis

Zoeken

Medewerkers Bits of Freedom

Digitale burgerrechtenorganisatie heeft de volgende medewerkers:

 van Daalen, Ot (directeur? zie: [Organisaties/Digital_Defence](#))

Loth, Martijn (office manager/systeembeheerder)

Sietsma, Ton (onderzoeker) - Clearance level 2a

Slöetjes, Janneke (onderzoeker)

Toomvliet, Tim (CDO)

 Zenger, Rejo (onderzoeker, zie: [Watchlist/WobSpecialisten](#))

de Zwart, Hans (directeur)

Directeur Bits of Freedom

Op 1 oktober 2013 is HdZ aangetreden als directeur van Bits of Freedom. HdZ heeft een achtergrond als docent bewegingsonderwijs en is specialist op het gebied van onderwijstechnologie en innovatie. Voor zijn baan bij Bits of Freedom was hij Innovation Manager for Global HR Technologies bij Shell International.

Base-city: Amsterdam

- Totaal aantal opgeslagen metadata records: **123.846**
- Five eyes: **12.312** records gedeeld.
- Nine eyes: **34.628** records gedeeld.

MASINT

- 187 cm
- 79 kg

 Doe [gespoefede Wbp-aanvraag](#) bij ziektekostenverzekeraar voor meer informatie.

FININT

- Saldo: € -2.567 (d.d. 05-Nov-2013, Rabobank) [Zie laatste 500 transacties](#)
- Bitcoins? Ja (1-10, waarschijnlijkheid: 83%)
- Studentenlening? Nee

OSINT

First Maltevo Harvesting scheduled for March 2014. Sources:

 Blog: <http://blog.hansdezwart.info/>

 Twitter: <https://twitter.com/hansdezwart>

 Facebook: [ERROR_6:undefined](#)

 LinkedIn: <http://nl.linkedin.com/in/hansdezwart/>

HUMINT aanknopingspunten

- HdZ komt uit het bedrijfsleven. Besluit [RP-458282NL2](#):
Vraag [Dick Benschop](#) om personeelsdossier (via [Ronald Plasterk](#)).
- HdZ houdt van Michael Jordan en dominoën. Zijn favoriete film is [The Big Lebowski](#) (gebruik quotes: "You are out of your element Hans", "Shut the f*ck up Hans", "Life does not stop and start at your convenience, you miserable piece of shit."
- HdZ is een slapend lid van D66 (zie ook: [Marietje Schaake,Evenementen/CCC](#))
- HdZ lijkt een voorkeur voor zwarte vrouwen te hebben. Besluit [RP-458282NL2](#):
agente Cath toch naar DC, vervangen door agente Willems.
- HdZ leest veel. Bekijk voor elke interactie eerst zijn meest recent gelezen boeken: <https://www.goodreads.com/hansdezwart>

Chantabelheid

Financieel	Heeft in het verleden bij Shell nooit gereageerd op financiële prikkels of andere omkoping, schulden alleen bij een normale bank, geen vreemde vermogens.
Familie	Onbekend. Besluit [RP-458282NL2] (http://) : Tap J.A.C. de Zwart, N.T. Lamers en N. de Zwart.
Beeldmateriaal	Alleen een aantal kinderfoto's, online beschikbaar: EXIF leeg.
Relatie	Ongehuwd, serieel monogaam.

Oud-medewerkers van Bits of Freedom hebben vaak sleutelposities in de internetwereld (lijst niet compleet, [voeg toe](#))

- [Ambak, Axel](#) (Research Fellow bij Berkman Center (Harvard) en CITP (Princeton))
- [Halink, Simone](#) (Senior Beleidsmedewerker Internetvrijheid bij Buitenlandse Zaken)
- [van der Kroft, Daphne](#) (PR- en mediastrateeg bij bureau Brandeis)
- [de Man, Geertje](#) (Talentmakelaar bij Stichting Wijsneus, Bedenker van en uitvoerder bij het Kinderpersbureau)
- [Westerlaken, Niels](#) (Legal Project Manager bij De Brauw Blackstone Westbroek)

Hoofdpagina

Vind een artikel

Vandaag

Etalage

Categorieën

Recente wijzigingen

Nieuwe artikelen

Willekeurige pagina

▼ Informatie

[Gebruikersportaal](#)
[Snelcursus](#)
[Hulp en contact](#)
[Donaties](#)

► Hulpmiddelen

[► Afdrukken/exporteren](#)

4a_hans_de_zwart.jpg

De Raad van Advies

De Raad van Advies bestaat uit prominenten met expertise op het gebied van recht, politiek, media en technologie. Benoeming en ontslag van de leden van de Raad van Advies geschiedt door het bestuur op voordracht van de directeur aan de hand van een uitgewerkte profielschets van de gewenste samenstelling van het adviesorgaan.

De Raad van Advies komt eens in de zes maanden bij elkaar en geeft dan aan de hand van een discussiestuk inhoudelijk advies aan Bits of Freedom over twee of drie specifieke onderwerpen in het kader van de middellange-termijnstrategie van Bits of Freedom.

De leden van de Raad van Advies worden voor maximaal vier jaar benoemd en kunnen slechts één keer worden herbenoemd.

In 2013 kwam de Raad van Advies twee keer bijeen. Tijdens de bijeenkomst midden 2013 werd gekeken naar de lopende projecten (zoals het werk aan de Europese privacyregels en de campagne voor transparantie op het gebied van gegevensvorderingen bij online-dienstverleners). Daarnaast is veel aandacht besteed aan het hackvoorstel en de bijbehorende risico's voor internetvrijheid. Eind 2013 kwam de Raad van Advies nogmaals bij elkaar. Besproken werd wat Bits of Freedom zou kunnen doen als reactie op de Snowden-onthullingen, er is gekeken naar hoe de betrokkenheid van vrijwilligers vergroot kan worden zonder daarbij de identiteit van de organisatie uit het oog te verliezen. Ook zijn er uitspraken gedaan over hoe Bits of Freedom effectiever kan strijden tegen de privacyschendingen uit de private sector.

In 2013 heeft Sophie in 't Veld de Raad van Advies verlaten en is Antoinette Hertsenbergh tot de raad toegetreden. Op dit moment bestaat de Raad van Advies uit de volgende leden:

- Rop Gonggrijp (mede-oprichter van XS4ALL)
- Bernt Hugenholtz (hoogleraar Universiteit van Amsterdam en directeur Instituut voor Informatierecht)
- Erik Huizer (directeur Kennis bij TNO ICT)
- Bart Jacobs (hoogleraar Radboud Universiteit)
- Bert-Jaap Koops (hoogleraar Universiteit van Tilburg)
- Eben Moglen (hoogleraar Columbia University en advocaat Software Freedom Law Center)

- Sjoera Nas (internet- en telecomexpert College bescherming persoonsgegevens)
- Jaap Stronks (communicatieadviseur)
- Antoinette Hertsensberg (journalist en programmamaakster TROS)

Bart Jacobs is in 2012 aangewezen als voorzitter van de Raad van Advies.

Statutaire doelstelling

De statutaire doelstelling van Bits of Freedom is “het verdedigen en bevorderen van digitale burgerrechten in de informatiemaatschappij, waaronder in het bijzonder het grondrecht op communicatievrijheid en het grondrecht op privacy, en al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord”. In de statuten is nader uitgewerkt met welke specifieke middelen deze doelstelling behaald wordt:

- burgers, beleidsmakers en bedrijven bewust te maken van het belang van deze grondrechten;
- het bevorderen van een constructieve dialoog tussen burgers, overheid en bedrijven over de betekenis en uitoefening van deze grondrechten in de informatiemaatschappij;
- het gevraagd en ongevraagd adviseren van beleidsmakers respectievelijk bedrijven over (voorgenomen) wet- en regelgeving respectievelijk zelfregulering die deze grondrechten kunnen beperken;
- het voeren van campagnes tegen (voorgenomen) wet- en regelgeving of zelfregulering die deze grondrechten kunnen beperken; en het coördineren en uitvoeren van bovengenoemde activiteiten met qua doelstelling vergelijkbare organisaties in Europees en internationaal verband.

Werkgeverschap en beloningen

De leden van het bureau, onder wie de directeur, zijn in dienst van de stichting. Bits of Freedom wil een aantrekkelijke en stimulerende werkgever zijn die investeert in mensen, zowel in werknemers als in vrijwilligers. De stichting heeft als uitgangspunt dat beloning plaatsvindt overeenkomstig de salariëring bij de overheid, waarbij de ervaring en kwaliteiten van de betrokken medewerker tevens een rol spelen. Naast het salaris wordt in het bijzonder budget vrijgemaakt voor en aandacht besteed aan scholing en persoonlijke ontwikkeling van de medewerkers. Bits of Freedom biedt ook ruimte aan talentvolle stagiair(e)s.

Leden van het bestuur of de Raad van Advies van de stichting kunnen niet ook in dienst zijn van de stichting. Deze keuze is gemaakt om te borgen dat de twee belangrijkste organen van de stichting, de directeur en het bestuur, elkaar vanuit een onafhankelijke positie goed kunnen blijven aanvullen en zo nodig controleren. De leden van het bestuur ontvangen 500 euro vacatiegeld per jaar. Het bestuur heeft in 2013 geen onkostenvergoeding voor hun bestuurlijke activiteiten ontvangen. Het lidmaatschap van de Raad van Advies is onbezoldigd. De leden van de Raad van Advies ontvangen geen onkostenvergoeding.

Vrijwilligers: de internetvrijheidsbeweging

Bits of Freedom is een kleine organisatie met grote ambities. Onze doelstellingen kunnen alleen behaald worden als wij de fakkeldrager zijn van een veel bredere beweging op het gebied van internetvrijheid. Een belangrijke manier om dat te realiseren is door vrijwilligers bij te laten dragen aan de organisatie. Op die manier kan Bits of Freedom gebruik maken van de expertise, het netwerk en de tijd van sympathisanten die de door Bits of Freedom behandelde onderwerpen belangrijk vinden.

In 2012 zijn we begonnen met het bouwen van ons vrijwilligersplatform, BitLabs. Op deze site kunnen vrijwilligers zich aanmelden, een profiel aanmaken met hun vaardigheden en kennis en zich inschrijven voor projecten ('Bits') waar zij aan mee willen helpen.

De eerste stap is gemaakt, maar er moet nog veel energie worden gestoken in het verder uitbouwen van het platform en de projecten die erop staan. Op dit moment hebben wij een paar actieve Bits voor in totaal ongeveer 10 mensen, terwijl er meer dan 500 mensen zich hebben aangemeld op het platform en klaar staan om mee te helpen. Om meer mensen de kans te bieden om hun talenten aan te wenden voor deze Bits, is de coördinatie van een medewerker van Bits of Freedom nodig. Deze kan ervoor zorgen dat de juiste projecten van start gaan en ook levend blijven, dat er niemand is die niets te doen heeft, dat mensen erkenning krijgen voor het goede werk dat zij doen en zorgen dat eventuele meningsverschillen worden opgelost. In 2014 zullen wij een 'bewegingsbouwer' aannemen die onder andere deze taak zal oppakken.

Het afgelopen jaar hebben we twee ambassadeurs voor ons werk gevonden. 3FM-dj Michiel Veenstra en internetondernemer Boris Veldhuijzen van Zanten lenen hun stem

aan Bits of Freedom en helpen privacy en communicatievrijheid op de kaart te zetten bij een groter publiek. We hebben daarnaast ook in 2013 weer ruimte geboden aan bloggers die op vrijwillige basis gedurende een bepaalde periode een dag per week bij ons op kantoor artikelen schreven. Ook in 2014 willen we weer een aantal gastbloggers voor ons laten schrijven.

We organiseren een aantal keer per jaar borrels voor vrijwilligers – de ‘Boffels’. Die worden goed bezocht: meestal tussen de 40 en 60 mensen per borrel. Het afgelopen jaar hebben onder meer Roger Dingleline en Jacob Appelbaum van het Tor project en Europarlementariër Marietje Schaake tijdens een Boffel een korte lezing gehouden. Dingleline was enthousiast: “It was a really great crowd – these are smart people who care. It was like a tiny CCC congress.”

Veel vrijwilligers hebben het afgelopen jaar een belangrijke bijdrage geleverd aan ons werk. Op deze plek zijn we niet in staat iedereen te noemen die heeft bijgedragen, maar we willen een aantal mensen in het bijzonder bedanken. Douwe Schmidt heeft een datadagboek bijgehouden op ons blog en geholpen bij vele evenementen. Xander Bouwman heeft ook voor ons geblogd en was instrumenteel in het organiseren van een aantal cryptoparties en workshops digitale zelfverdediging. Corinne Cattedwaad heeft een aantal veelgelezen posts voor ons geschreven en is onvergetelijk vanwege haar pinguinpak. Ook Thijs Baars heeft als gastblogger bijgedragen. Niels Westerlaken heeft de Internetvrijheid Toolbox naar het next level gebracht. Ancilla Tilia organiseerde onder andere acties met 22tracks en WeTransfer, organiseerde de Bits of Freedom filmavond en maakte een filmpje over de Big Brother Awards. Martijn ontwierp onze anti-hackvoorstel stickers. Mink Couteaux ontwierp een poster en een heel vet T-shirt ontwerp voor de Big Brother Awards en Sjef van Gaalen ontwierp voor de awards een poster en een programmaboekje. Arjan de Vries houdt al jaren interessante links voor ons bij op Delicious en Wilfried Rijsemus beheert onze LinkedIn groep. Jeroen Visser maakte het ontwerp voor de Bespied-ons-niet website, Menso Heus maakte samen met andere vrijwilligers een boekje over hoe het internet werkt en Rein Groot deed een Business Model Canvas sessie met ons. Walter Heukels, Allard v/d Brul, Edwin Vening en Paul Vogel hielpen bij het systeembeheer. Op Kevin Levie, Loek Baak en Thijs Houtenbos, van het BitLabs dev-team, hopen we in 2014 écht een beroep te doen. Lysander Vogelzang en Willem Hengeveld hebben apps beoordeeld voor ons item bij

Tros Radar. Bart-Jan Menkveld, Maja Brouwer, Noni May, Nusrut Bahadur, Reinoud van Leeuwen en Arthur Hos hielpen ons bij de Big Brother Awards. Diederik de Vries en Anne-Marie Beekman werkten aan het Vrije-foto Bit. Bas Förster, Gregoire Verwijen en Daphne van der Kroft werkten aan het BitLabs videopakket en Bart-Jan Menkveld, Martijn Dorresteyn, Dennis Brinkhuis, Mark Peerdeman en Iffat Rose Gill aan het schoolpakket.

Heel veel dank aan iedereen die heeft bijgedragen aan het succes van de beweging! De passie, de expertise, de feedback en de steun van vrijwilligers is voor ons één van de mooiste aspecten van ons werk en maakt tevens dat wij vele malen effectiever zijn. We hopen op jullie steun in 2014 om onze gezamenlijke doelen te bereiken en zullen nog meer investeren in duurzame relaties met de mensen die ons kunnen en willen helpen.

Wat hebben we het afgelopen jaar geleerd en wat willen we beter doen?

Bits of Freedom streeft continu naar verbetering. Op die manier kunnen we zorgen dat we vrijheid op internet zo goed mogelijk verdedigen en dat we bijdrages van vrijwilligers en donateurs zo efficiënt mogelijk inzetten. Daarom kijken we altijd kritisch naar wat het afgelopen jaar beter had gekund, en wat we daaruit leren voor de toekomst. Ook in 2013 waren er zaken die wij eigenlijk beter hadden willen doen.

Het was het jaar van de Snowden-onthullingen. Het was al snel duidelijk dat, op het gebied van surveillance, de belangrijkste onthullingen van het afgelopen decennium waren. We hebben veel aandacht besteed aan de onthullingen en daarmee een groot publiek bereikt met onze boodschap. Toch is het ons naar onze mening tot nu toe nog niet voldoende gelukt om voor het grote publiek de verbinding te leggen tussen de massale spionage die Snowden aan het licht heeft gebracht en onze eigen activiteiten. In 2014 gaan we proberen om dit beter en nog explicieter te doen.

Een aantal jaar geleden waren we beter in het gebruiken van de capaciteiten van onze enthousiaste vrijwilligers. Als organisatie met twee of drie medewerkers kun je eigenlijk niet anders dan leunen op de inzet van anderen. Nu we met ongeveer zeven mensen zijn, denken we vaak dat het efficiënter is om zaken zelf op te pakken en het werk onderling te verdelen. Dat is echter niet altijd het geval.

Er staan meer dan 500 mensen op BitLabs, ons platform voor vrijwilligers, terwijl daar op dit moment slechts anderhalf actief project ('Bit') is. Dat kan beter en daar gaat de bewegingbouwer ons mee helpen.

Voor het derde jaar op rij is er weinig groei in het aantal bedrijfssupporters van onze organisatie. Wij willen onafhankelijk blijven en daarom nooit meer dan 30% van onze inkomsten via bedrijven ontvangen en van bepaalde bedrijven überhaupt nooit geld aannemen. Toch is het wél verstandig om een goede groep bedrijfssupporters te hebben. In 2014 gaan we echt tijd investeren in het vinden van nieuwe bedrijven die zich aan ons willen binden.

Tot slot hebben we het afgelopen jaar onze eerste ambassadeurs in stelling gebracht. Wij hebben ze vervolgens echter nog te weinig betrokken bij onze dossiers, campagnes en projecten. Voordat we op zoek gaan naar meer ambassadeurs gaan we in 2014 eerst bekijken hoe we de huidige ambassadeurs beter kunnen ondersteunen.

Onze communicatie

Ook in 2013 kon Bits of Freedom rekenen op flink wat aandacht van de media. We waren een aantal keer te zien in het NOS Journaal en RTL Nieuws, werden regelmatig geciteerd in alle grote landelijke dagbladen, gaven vaak onze mening op Radio1 en BNR en werden veelvuldig genoemd op nieuwswebsites en (tech)blogs. Het voert te ver om hier een compleet overzicht te geven van al onze media-optredens, daarom zetten we enkele hoogtepunten en belangrijke onderwerpen op een rij.

Het jaar begon met zorgen om dataverzamelande bedrijven: online tracking, Google Glass en gezichtsherkenning waren aanleiding voor interviews met een aantal grote dagbladen. Daarnaast was er veel aandacht voor de hackplannen van minister Opstelten. We leverden commentaar in Trouw, NRC Handelsblad, NRC.next en aan het ANP.

Vanaf 7 juni stond echter alles in het teken van de onthullingen van Edward Snowden. Direct na de eerste onthullingen gaven we een reactie aan het RTL Nieuws, het NOS Journaal, op Radio1, FunX, BNR, Radio538, werden we geciteerd door alle grote kranten en stonden we in de schijnwerpers op onder andere nu.nl en GeenStijl. Ook bij nieuwe onthullingen wisten radio, televisie, kranten en websites ons regelmatig te vinden voor commentaar.

De Big Brother Awards trokken in september, zoals gebruikelijk, veel persaandacht. Onder andere het NOS Journaal, Nieuwsuur, persbureaus Novum en ANP, Radio 1 en 2, en een groot aantal nieuwswebsites en blogs gaven aandacht aan de awards. Ook waren we een aantal keer op 3FM bij onze nieuwe ambassadeur Michiel Veenstra en zijn collega Giel Beelen in de uitzending om over de prijsuitreiking te vertellen.

Naast nieuwe ontwikkelingen in het af luisterschandaal waren er nog een aantal andere gebeurtenissen die op veel persaandacht konden rekenen: het rapport over de bewaarplicht, het rapport van commissie Dessens over de geheime diensten, de conclusie in het onderzoek van het College bescherming persoonsgegevens naar Google en tot slot de lancering van Bepied-ons-niet.nl.

Onze medewerker Ton Siedsma besloot korte metten te maken met het idee dat het opslaan en inzien van gedragsgegevens (ook wel 'metadata' genoemd) minder erg zou zijn dan de inhoud van de communicatie. Hij hield een week lang zijn eigen gedragsgegevens bij en gaf de data aan Dimitri Tokmetzis van de Correspondent. Die maakte op basis van alleen die data een bijzonder compleet profiel van Ton en schreef er een heel mooi stuk over in de Correspondent: <https://www.bof.nl/tonindecorrespondent>.

Onze website kon in 2013 op gemiddeld 21.600 bezoekers per maand rekenen. Dat is minder dan in 2012 (toen hadden we ruim 28.000 per maand). Een opvallende piek was er in juni, naar aanleiding van de onthullingen van Edward Snowden. Het aantal bezoekers schoot die maand omhoog naar ruim 40.000. In de zomermaanden was het bezoekersaantal, net als in eerdere jaren, beneden het gemiddelde (gemiddeld ongeveer 17.000 bezoekers per maand), waarna het richting oktober en november weer klom tot 21.000 per maand. Aan het einde van 2013 hadden we op Twitter bijna 20.000 volgers.

Op 1 januari 2013 waren er 5.359 'likes' op Facebook. Aan het het einde van het jaar was het aantal 'likes' gestegen naar 6.992.

Onze populairste tweet van 2013 werd meer dan 200 keer geretweet:

Onze financiën

Onze inkomsten en uitgaven in 2013

De inkomsten van Bits of Freedom in 2013 bedroegen € 456.400. Die inkomsten bestonden voor een belangrijk deel uit bijdrages van Adesium, Internet4All, de Open Society Foundations en SIDN. Een groeiend deel is daarnaast afkomstig van individuele donaties: inmiddels meer dan € 135.000. Een klein deel van onze inkomsten is afkomstig van bedrijfssupporters. In november ontvingen wij de 'Ziggo prijs voor de Open Samenleving', een geldbedrag van € 15.000.

Het bereiken van nieuwe donateurs ging in 2013 goed. Wij hebben op twee derde van het jaar onze doelstellingen zelfs naar boven bijgesteld. Qua donateurs zijn we in 2013 meer gegroeid dan ooit. We kunnen daar twee oorzaken voor bedenken. Ten eerste hebben wij het donateursformulier prominenter op onze site geplaatst, is deze geoptimaliseerd zodat je met minder klikken donateur kunt worden en vragen wij nu soms onderaan een blogpost expliciet om ons te steunen. Daarnaast hebben de Snowden-onthullingen voor veel verontwaardiging en ook bezorgdheid gezorgd en daarmee voor financiële steun voor onze organisatie. In 2014 hopen we deze groei door te kunnen zetten. We starten 2014 met bijna 1.900 vaste donateurs, die ons in totaal met iets meer dan € 118.000 euro per jaar steunen.

We gaan vanaf nu de bedrijfssupporters in de eerste maand van het jaar een factuur sturen voor hun bijdrage. In het verleden deden we dit in de laatste maand van het voorgaande jaar. Dit verklaart het feit dat we minder inkomsten uit bedrijfssupporters hebben dan begroot.

We hebben geen projectgebaseerde inkomsten weten aan te trekken, anders dan de inkomsten afkomstig van de verkoop van kaartjes voor de Big Brother Awards. We hebben om die reden niet alle voorgenomen mogelijke projecten uitgevoerd.

Al met al zijn de inkomsten exclusief projectgebaseerde inkomsten voor 2013 iets hoger dan onze verwachtingen: er is meer door individuen gedoneerd dan was begroot, we hebben een prijs gewonnen en één fonds heeft eerder betaald dan gepland.

Inkomsten 2013 (x € 1.000)	Begroot	Werkelijk
Individuele donateurs	129	138
Fondsen	265	294
Bedrijfsdonateurs	27	14
Overig	4	3
Subtotaal	425	449
Projectgebaseerd	13	8
Totaal	438	456

De uitgaven in 2013 bedroegen € 519.072. Zoals hieronder blijkt, zijn de werkelijke kernkosten vrijwel gelijk aan de begrote kosten. Het grootste deel daarvan is besteed aan personeelskosten.

Er is extra geïnvesteerd in de capaciteit en continuïteit van het team, mede gezien het aankomende vertrek van belangrijke medewerkers, door in de zomer een extra medewerker aan te nemen. Ook is om dezelfde reden gekozen voor een periode van overlap van de vertrekkend en nieuwe directeur. Daarnaast waren de reiskosten dit jaar veel hoger dan verwacht, omdat we op een aantal conferenties in het buitenland hebben gesproken en omdat één van de medewerkers elke dag vanuit Nijmegen op en neer reisde. Hierdoor zijn de personeelskosten hoger uitgevallen dan begroot.

Een aantal van de zaken die eerder als algemene kosten werden geboekt zijn nu als kleine aanschaffingen geboekt. De kantoorkosten zijn daarom (en door het aanschaffen van laptops voor een aantal nieuwe medewerkers) hoger dan begroot, terwijl de algemene kosten lager zijn dan gepland. We hebben minder bijeenkomsten georganiseerd voor vrijwilligers dan gepland en daar dus ook minder geld aan uitgegeven. Het jaar is daarmee, zoals gepland, afgesloten met een negatief resultaat.

Uitgaven 2013 (x € 1.000)	Begroot	Werkelijk
Personeelskosten	392	398
Huisvesting	23	28
Kantoor	14	14
Communicatie	8	5
Samenwerking vrijwilligers	7	2
Algemene kosten	19	18
Subtotaal	463	465
Specifieke projecten	50	44
Totaal	513	508

Bits of Freedom streeft ernaar om zo efficiënt mogelijk om te gaan met haar middelen. Het uitgangspunt is dat niet meer dan 20% van de beschikbare arbeidsuren en financiële middelen worden besteed aan fondsenwerving, beheer en administratie. De belangrijkste fondsenwervingsactiviteiten in 2013 waren het organiseren van een donateurscampagne in december, het benaderen van bedrijfsdonateurs en het aantrekken van een vervolfinanciering van de Adessium Foundation.

In 2013 is iets meer dan 5% van de inkomsten besteed aan fondsenwerving. Daarnaast is niet meer dan 15% besteed aan beheer en administratie. Ongeveer 80% van de middelen is dus direct besteed aan de doelstelling van Bits of Freedom: het verdedigen van digitale burgerrechten.

Op het gebied van vermogensbeheer en financiële reserves streeft Bits of Freedom ernaar om een continuïteitsreserve van minimaal een kwart van haar jaarlijkse kosten voor het komende jaar aan te houden. Deze buffer wordt gebruikt om bij onverwacht hoge uitgaven of onverwacht tegenvallende inkomsten de continuïteit van de stichting een aantal maanden te kunnen garanderen en zorgt ervoor dat we ten allen tijde verantwoord met onze medewerkers om kunnen gaan. In de praktijk reserveren we tot nu toe een bedrag van € 100.000 hiervoor.

Daar zijn we in 2013, ook met het negatieve resultaat, in geslaagd. Bits of Freedom belegt niet in risicovolle financiële producten. Wel wordt gestreefd naar rente op de (tijdelijk) ongebruikte liquiditeiten.

De jaarrekening die is bijgevoegd achterin dit jaarverslag is gecontroleerd door Pieter Alblas van WITH Accountants. Naar zijn oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Bits of Freedom per 31 december 2013 en van het resultaat over 2013 in overeenstemming met Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen.

Financiering in de komende jaren

Bits of Freedom heeft de afgelopen jaren veel aandacht besteed aan het ontwikkelen van een duurzame financiering. Alleen op die manier kan Bits of Freedom immers op de lange termijn actief blijven. Essentieel bij fondsenwerving is dat de onafhankelijkheid van Bits of Freedom op geen enkele manier in het gedrang komt.

Bits of Freedom trekt haar financiering uit drie bronnen aan: zij streeft ernaar om minimaal een derde van individuele donateurs, minimaal een derde van fondsen en stichtingen en maximaal een derde van bedrijven aan te trekken. De inkomsten van merchandise zijn nagenoeg te verwaarlozen. We hebben conform deze plannen in de afgelopen jaren met succes de financiering van individuele donateurs en bedrijven laten groeien, en financiering van verschillende fondsen aangetrokken.

Een belangrijke bijdrage aan onze financiering in de afgelopen jaren was afkomstig van Internet4All: tot en met 2012 bedroeg deze € 200.000 per jaar en in 2013 was dit € 100.000. De komende jaren zal de bijdrage van Internet4All € 55.000 per jaar zijn. Ook de Adessium Foundation leverde de afgelopen jaren een grote bijdrage van € 100.000 per jaar. Het contract met Adessium is eind 2013 afgelopen en er is een nieuw contract om ons in 2014 te steunen met een financiering van € 150.000. De financiering in 2015 en 2016 is ook in dat contract afgesproken en zal afhankelijk zijn van hoe succesvol wij zijn in het werven van individuele donateurs en bedrijfssupporters, maar bedraagt minimaal € 100.000 per jaar en maximaal € 150.000 per jaar. De financiering van de Open Society Foundations (OSF), gericht op de ondersteuning van ons werk op het gebied van de herziening van de Europese privacyregels en ons werk op het gebied van openbaarheid over opvragingen van gegevens bij online internetdiensten,

loopt af aan het einde van 2014. Wij hopen OSF te overtuigen ons vanaf 2015 op structurele wijze steun te geven. Het contract met SIDN is eind 2013 afgelopen. SIDN heeft aangegeven ons weer voor drie jaar te willen steunen en haar bijdrage te verdubbelen naar € 40.000 per jaar. In 2014 zullen wij proberen om een nieuw fonds aan te trekken (of de toegezegde bijdrage van onze huidige fondsen te vergroten) om een dreigend gat in de begroting vanaf 2015 te kunnen dichten.

We blijven het belangrijk vinden om ons aantal individuele donateurs en bedrijfssupporters mee te laten groeien met de groei van de organisatie. Beide typen van inkomsten zijn ambitieus begroot voor 2014: we willen 365 nieuwe vaste donateurs aantrekken, en zes nieuwe bedrijfssupporters.

BoF Overzicht inkomsten

Begroting inkomsten 2014: (via agent)
tussen de 500k en 550k
Classificatie: ZV / FYO

Bron: OSINT / Jaarverslagen BoF 2009 - 2013

Bron: OSINT / Jaarverslagen BoF 2009 - 2013

gelukkig = groei
sinds 2009 afgevlakt

- groeiende %, individuele
donateurs = zorgelijk →
antifragiele strategie

- waarom weinig
bedrijfs-inkomsten?

Financiën voor 2014

De streefinkomsten van Bits of Freedom in 2014 exclusief projectgebaseerde inkomsten bedragen ongeveer € 550.000. Daarvan zal een belangrijk deel afkomstig zijn van fondsen, waaronder Adessium, Internet4All, Open Society Foundations en SIDN. De inkomsten ten behoeve van specifieke projecten kunnen meer bedragen als meer voorstellen voor projecten worden gehonoreerd.

Verwachte inkomsten 2014 (x € 1.000)

Individuele donateurs	157
Fondsen	326
Bedrijfsdonateurs	39
Overig	4
Subtotaal	526
Projectgebaseerd	25
Totaal	551

De kernuitgaven van Bits of Freedom in 2014 zullen naar verwachting ongeveer € 564.000 bedragen, waarbij enige marge is opgenomen voor onvoorziene kosten. Er is daarnaast rekening gehouden met een aantal specifieke projecten. Wij verwachten dat de hiermee gemoeide kosten niet meer dan € 43.000 bedragen, maar deze kosten zullen deels afhankelijk zijn van of aanvragen voor projecten worden gehonoreerd. De totale kosten zullen dan € 607.289 bedragen. De uitgaven die met een deel van deze projecten gemoeid zijn, zullen slechts worden gedaan als ook financiering hiervoor beschikbaar is. Bij de begroting is rekening gehouden met een bezetting van tussen de zes (aan het begin van het jaar) en acht (aan het eind van jaar) FTE. Ook is er rekening gehouden met overlap van medewerkers om te zorgen dat kennis bij vertrek of tijdelijke afwezigheid zo goed mogelijk wordt overgedragen. Zoals blijkt uit deze begroting zal 2014 met een negatief resultaat worden afgesloten. De continuïteitsreserve zal worden aangewend om voldoende liquiditeit te garanderen.

Verwachte uitgaven 2014 (x € 1.000)

Personeelskosten	456
Huisvesting	33
Kantoor	30
Communicatie	11
Samenwerking vrijwilligers	7
Algemene kosten	28
Subtotaal	565
Specifieke projecten	43
Totaal	608

Bits of Freedom zal in 2014 opnieuw de Big Brother Awards organiseren. Omdat het de tiende editie is, gaan we ons bekendste evenement nog groter aanpakken dan de vorige jaren. Als er voldoende financiële middelen zijn gaan we weer een serie workshops voor ambtenaren en parlementsleden organiseren en halen wij maximaal twee fellows naar Nederland die een maand lang onderdeel worden van ons bureau. Het geld dat we ontvangen als gevolg van termijnoverschrijdingen van de overheid in het kader van Wob-verzoeken steken wij in het verbeteren van het Wob-proces en het vergroten van de Nederlandse Wob-capaciteit.

Onze bedrijfssupporters

Het werk van Bits of Freedom is in 2013 niet alleen mogelijk gemaakt door individuele donaties en fondsen, maar ook door een aantal bedrijven die ons een warm hart toedragen. We willen hen hartelijk bedanken voor hun steun.

Gigabit-supporters doneren € 5.000 of meer per jaar

Megabit-supporters doneren € 2.500 of meer per jaar

Eureka Unlimited

IB-Vision

SOLV

Kilobit-supporters doneren € 500 of meer per jaar

A2B Internet

Automatique

Baak

BliXem

Breedband Arnhem

Buro Bjorn

Eureka

Greenhost

HBC, H.H. van den Brink Consultancy BV

IDWise

Innofusie

Intermax

Intrakt

Kennisland

Madison Gurkha

Nederhorst

Nederlandse Linux Gebruikers Groep

OpenEdu

Procolix

Provarix

Saldo Management

Schreurs Holding Wilnis BV

Source XS

Tifkap Enterprises

VBVB BV

Wakooopa BV

Zinnebeeld

Steun in natura

Cyso doneerde in 2013 weer gratis Zimbra mail- en agenda-accounts voor alle Bits of Freedom medewerkers en stagiairs. Onze servers stonden zonder kosten in het data-center van XS4ALL. Waarvoor dank!

Jaarrekening 2013

Balans per 31 december (na resultaatbestemming)

<u>ACTIVA</u>		31-12-2013	31-12-2012
<u>Vaste activa</u>		€	€
Materiële vaste activa	1		
Verbouwing		1.778	7.118
Inventaris		10.318	7.361
		12.096	14.479
<u>Vlottende activa</u>			
Vorderingen			
Waarborgsommen		4.865	4.865
Overige vorderingen en activa		2.566	2.120
		7.431	6.985
Liquide middelen	2	168.175	190.196
Totaal activa		187.702	211.660
<u>PASSIVA</u>		31-12-2013	31-12-2012
		€	€
Reserves en fondsen	3		
<i>Reserves</i>			
Continuïteitsreserve		100.000	100.000
Reserve financiering activa		12.096	14.479
Bestemmingsreserve		19.691	79.980
		131.787	194.459
Kortlopende schulden	4		
Belastingen en sociale lasten		12.076	-
Overige kortlopende schulden		43.839	17.201
		55.915	17.201
Totaal passiva		187.702	211.660

Staat van baten en lasten

	Realisatie 2013	Begroting 2013	Realisatie 2012
	€	€	€
BATEN	5		
Eigen fondsenwerving	453.817	432.604	453.653
Overige baten	2.583	4.000	5.746
Totaal baten	456.400	436.604	456.399
LASTEN			
Besteed aan doelstellingen			
Lobby, campagne en empowerment	408.790	408.329	343.708
Kosten werving baten			
Kosten eigen fondsenwerving	23.665	29.489	37.783
Kosten van overige baten	3.646	2.160	2.036
	30.413	31.649	39.819
Beheer en administratie			
Kosten van beheer en administratie	82.971	82.793	74.773
Totaal lasten	519.072	522.771	458.300
Tekort/Overschot	-62.672	-86.167	1.099
Resultaatbestemming			
Continuïteitsreserve	-		-
Reserve financiering activa	-2.383		-6.367
Bestemmingsreserve	-60.289		7.466
Totaal	-62.672		1.099

Overzicht lastenverdeling 2013

Lasten		Lobby campagne	Kosten eigen	Werving	Kosten	Totaal 2013	Begroot 2013	Totaal 2012
		empowerment	fondsenwerving	Overige baten	beheer en administratie	€	€	€
Personeelskosten	6	318.007	19.876	-	59.626	397.509	392.060	335.452
Afschrijvingen	1	8.546	534	-	1.603	10.683	10.786	8.796
Huisvestingskosten	7	22.499	1.406	-	4.219	28.124	23.028	28.565
Communicatiekosten	8	3.546	1.165	-	665	5.376	7.500	18.955
Samenwerking vrijwilligers	9	1.631	-	-	-	1.631	7.000	2.026
Kantoorkosten	10	10.934	684	-	2.050	13.668	13.912	7.768
Algemene kosten	11	-	-	3.646	14.808	18.454	18.985	22.346
Projecten	12	43.627	-	-	-	43.627	49.500	34.392
Totaal lasten		408.790	23.665	3.646	82.971	519.072	522.771	458.300
			Doelbestedingspercentage baten			89,6%	93,5%	74,8%
			Doelbestedingspercentage lasten			78,8%	78,1%	75,0%
			Fondsenwervingspercentage			5,2%	6,8%	8,3%

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de geldmiddelen die gedurende het verslagjaar beschikbaar zijn gekomen en in het benutten van die geldmiddelen in hetzelfde verslagjaar.

	2013	2012
	€	€
Kasstroom uit activiteiten		
Totaal baten	456.400	459.399
Totaal lasten	519.072	458.300
Tekort/Overschot	-62.672	1.099
Afschrijvingen	10.683	8.796
Cash-flow	-51.989	9.895
Mutaties in:		
Waarborgsommen	-	-
Overige vorderingen en activa	-446	-1.682
Belastingen en sociale lasten	12.076	-8.397
Overige kortlopende schulden	26.638	5.533
	38.268	-4.546
Totaal kasstroom uit activiteiten	-13.721	5.349
Kasstroom uit investeringen		
Investeringen in materiële vaste activa	-8.300	-2.429
Totaal kasstroom uit investeringen	-8.300	-2.429
Totaal kasstroom	-22.021	2.920
Liquide middelen begin	190.196	187.276
Totaal kasstroom	-22.021	2.920
Liquide middelen eind	168.175	190.196

Grondslagen van waardering en van bepaling van het resultaat

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld op basis van Richtlijn 650 voor “Richtlijn Fondsenwervende Instellingen” van de Raad voor de Jaarverslaggeving. Doel van deze Richtlijn is inzicht te geven in de kosten van de organisatie en besteding van de gelden in relatie tot het doel waarvoor die fondsen bijeengebracht zijn. De jaarrekening is opgesteld in Euro's.

Vergelijkende cijfers

De cijfers over 2012 zijn waar relevant aangepast om vergelijkbaarheid met het verslagjaar mogelijk te maken.

Grondslagen van waardering

Algemene grondslagen van waardering

Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa benodigd voor de doelstelling en voor de bedrijfsvoering worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met de op basis van de geschatte levensduur bepaalde afschrijvingen, met inachtneming van een eventuele restwaarde. De afschrijvingen bedragen een percentage van deze verkrijgingsprijs.

Vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva

De vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva zijn opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs; waardering geschiedt onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid, gebaseerd op een individuele beoordeling van de vorderingen.

Reserves en fondsen

Reserves betreffen gelden ter vrije besteding van de Stichting. Door het bestuur kunnen doelreserves worden aangehouden voor aanwending aan een specifiek doel. Fondsen betreffen gelden die besteed moeten worden in het kader van de doelstelling waarvoor deze ter beschikking zijn gesteld. Dit betreft het niet bestede deel van toegekende donaties en andere fondsen en gelden die vastliggen in vaste activa.

Grondslagen van resultaatbepaling

Algemene grondslagen van resultaatbepaling

Het resultaat is bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden kosten en andere aan het verslagjaar toe te rekenen lasten, met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten

De baten zijn gevormd door alle aan het verslagjaar toe te rekenen opbrengsten. Nalatenschappen worden opgenomen in het verslagjaar waarin de omvang van de nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld, derhalve indien de betaling is aangekondigd. Voorschotten worden verantwoord in het boekjaar waarin zij worden ontvangen.

Giften in natura worden gewaardeerd tegen de reële waarde.

Lasten

Financiële baten en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende renteopbrengsten en –lasten.

Personeelsbeloning

Salarissen en sociale lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarin deze verschuldigd zijn, in overeenstemming met de arbeidsovereenkomsten.

Kostentoerekening

De niet direct toerekenbare kosten worden toegerekend aan de bestedingscategorieën.

De volgende kostensoorten worden als volgt nader verdeeld over de bestedingscategorieën:

Kostensoort	Toerekening
Bestuur	100% aan beheer en administratie
Personeel	80% aan doelstellingen 5% aan fondsenwerving 15% aan beheer en administratie
Beheerskosten	100% aan beheer en administratie

Toelichting op de balans

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1. Materiële vaste activa

De mutaties in de materiële vaste activa zijn in het hierna volgende schema samengevat:

	Verbouwing	Inventaris	Totaal
	€	€	€
Stand per 1 januari 2012			
Aanschafwaarde	16.015	12.982	28.997
Cumulatieve afschrijvingen	-8.897	-5.621	-14.518
	7.118	7.361	14.479
Mutaties boekjaar 2012			
Investeringen	-	8.300	8.300
Afschrijvingen	-5.340	-5.343	-10.683
	-5.340	2.957	-2.383
Stand per 31 december 2012			
Aanschafwaarde	16.015	21.282	37.297
Cumulatieve afschrijvingen	-14.237	-10.964	-25.201
	1.778	10.318	12.096

De afschrijvingen zijn berekend op basis van de volgende jaarlijkse afschrijvingspercentages:

Verbouwingen	33%
Inventaris	25% - 33%

Toelichting op de balans (vervolg)

VLOTTENDE ACTIVA

	2013	2012
	€	€
<u>2. Liquide middelen</u>		
<u>Kas</u>	368	273
Rekening-courant bank	36.237	34.743
Deposito rekening	31.542	54.070
Spaarrekening	100.000	100.931
Kruisposten	28	179
Saldo per 31 december	168.175	190.196

De liquide middelen zijn vrij opneembaar.

PASSIVA

3. Reserves

Continuïteitsreserve

Saldo per 1 januari	100.000	100.000
Mutatie volgens resultaatbestemming	-	-
Saldo per 31 december	100.000	100.000

De continuïteitsreserve wordt gevormd voor dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat ook in de toekomst aan verplichtingen kan worden voldaan.

De noodzakelijk geachte omvang van de continuïteitsreserve bedraagt 25% van de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie.

Toelichting op de balans (vervolg)

	2013	2012
	€	€
Reserve financiering activa		
Saldo per 1 januari	14.479	20.846
Mutatie volgens resultaatbestemming	-2.383	-6.367
Saldo per 31 december	12.096	14.479
Bestemmingsreserve		
Saldo per 1 januari	79.980	72.514
Mutatie volgens resultaatbestemming	-60.289	7.466
Saldo per 31 december	19.691	79.980

De bestemmingsreserve betreffen gelden die in de nabije toekomst besteed worden aan de realisatie van de doelstellingen.

4. Kortlopende schulden

Belastingen en sociale lasten

Af te dragen loonheffing	12.076	-
Saldo per 31 december	12.076	-

Overige kortlopende schulden

Reservering vakantiegeld	9.830	9.814
Reservering vakantiedagen	20.267	-
Jaarrekeningkosten	3.421	3.421
Overlopende passiva	10.321	3.966
Saldo per 31 december	43.839	17.201

Toelichting op de balans (vervolg)

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

Voor de huur van het kantoor is een huurovereenkomst aangegaan ingaande 1 mei 2013 met een looptijd tot 30 april 2016 met betrekking tot pand aan de Bickersgracht 208 te Amsterdam. De opzegtermijn bedraagt 6 maanden. De huurvergoeding bedraagt circa € 20.475 per jaar.

Toelichting op de baten

	Realisatie 2013	Begroting 2013	Realisatie 2012
	€	€	€
5. BATEN			
<u>Baten uit eigen fondsenwerving</u>			
Individuele donaties	137.811	128.604	111.065
Fondsen	293.720	265.000	315.000
Bedrijfsdonateurs	14.001	26.500	22.625
Projecten	8.285	12.500	4.963
	453.817	432.604	453.653

In de begroting 2013 is rekening gehouden met een aantal specifieke projecten. Het uitgangspunt daarbij is dat projecten worden uitgevoerd als hiervoor geld beschikbaar is.

<u>Overige baten</u>			
Renteopbrengsten	2.583	4.000	5.746
	2.583	4.000	5.746

Toelichting op de lasten

	Realisatie 2013	Begroting 2013	Realisatie 2012
	€	€	€
<u>6. Personeelskosten</u>			
Lonen en salarissen	319.417	374.588	270.285
Sociale lasten	48.996	-	46.990
Overige personeelskosten	29.096	17.472	18.177
	397.509	392.060	335.452

Het gemiddeld aantal werknemers gedurende het boekjaar 2013 op basis van voltijdsmedewerkers bedroeg ongeveer 7 (2012: 6).

Directiebeloning

Naam	O. v. Daalen	H. de Zwart	Totaal
Functie	Algemeen directeur	Algemeen directeur	
Dienstverband Aard (looptijd)	Onbepaald	Onbepaald	
Uren	40	40	
Parttime percentage	100%	100%	
Periode	01/01-30/09	01/10-31/12	

Jaarbezoldiging	€	€	€
Brutosalaris/vergoeding	49.992	14.561	64.553
Vakantiegeld/vakantiedagen	21.731	1.051	22.782
Sociale lasten	6.808	2.269	9.077
Totaal bezoldiging 2013	78.531	17.881	96.412
Totaal bezoldiging 2012	74.937	-	74.937

Per 1 oktober 2013 is de heer O.L. van Daalen opgevolgd door de heer H. de Zwart. De heer Van Daalen blijft als medewerker werken bij Bits of Freedom tot 1 maart 2014. De heer Van Daalen heeft het contractuele recht verworven op 4 maanden betaald verlof, omdat hij meer dan 4,5 jaar als directeur is aangebleven. Dit recht is verantwoord onder de vakantiedagen.

De leden van het bestuur ontvangen voor hun werkzaamheden geen beloning.

Toelichting op de lasten (vervolg)

	Realisatie 2013	Begroting 2013	Realisatie 2012
	€	€	€
<u>7. Huisvestingskosten</u>			
Huur- en servicekosten	20.594	19.438	19.438
Onderhoudskosten	4.744	5.168	5.238
Energiekosten en zakelijke lasten	2.786	4.760	3.889
	28.124	29.366	28.565
<u>8. Communicatiekosten</u>			
Website en huisstijl	943	3.500	9.585
Jaarverslag	1.585	2.500	2.190
Merchandise	2.848	1.500	1.343
Wervingskosten	-	-	5.838
	5.376	7.500	18.955
<u>9. Samenwerking vrijwilligers</u>			
Bijeenkomsten	1.631	7.000	2.026
	1.631	7.000	2.026
<u>10. Kantoorkosten</u>			
Telefoonkosten	2.850	4.412	1.890
Kleine aanschaffingen	10.818	6.000	5.878
	13.668	10.412	7.768
<u>11. Algemene kosten</u>			
Contributies en abonnementen	4.874	5.644	4.365
Verzekeringen	834	800	787
Bestuursvergoeding	2.000	2.500	3.500
Jaarrekeningkosten	3.708	4.165	4.010
Juridische kosten	-	-	624
Administratie- en advieskosten	2.311	3.124	2.186
Bankkosten	3.646	2.160	2.036
Overige algemene kosten	1.081	5.040	4.838
	18.454	23.433	22.346
<u>12. Projecten</u>			
Kosten projecten	28.437	34.500	12.887
Kosten Big Brother Awards	15.190	15.000	21.505
	43.627	49.500	34.392

Begroting 2014

	Begroting 2014	Realisatie 2013	Begroting 2013
	€	€	€
<u>BATEN</u>			
Eigen fondsenwerving	546.387	453.817	432.604
Overige baten	4.000	2.583	4.000
Totaal baten	550.387	456.400	436.604
<u>LASTEN</u>			
Besteed aan doelstellingen			
Lobby, campagne en empowerment	465.218	408.790	408.329
Kosten werving baten			
Kosten eigen fondsenwerving	36.451	23.665	29.489
Kosten van overige baten	4.000	3.646	2.160
	40.451	27.311	31.649
Beheer en administratie			
Kosten van beheer en administratie	101.619	82.971	82.793
Totaal lasten	607.289	519.072	522.771
Tekort/Overschot	-56.902	-62.672	-86.167

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2013 van Stichting Bits of Freedom te Amsterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2013 (met een balanstotaal van € 187.702) en de staat van baten en lasten over 2013 (met een tekort van € 62.672) met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beiden in overeenstemming met Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat

de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bits of Freedom per 31 december 2013 en van het resultaat over 2013 in overeenstemming met Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen.

Verklaring betreffende andere voorschriften

Wij melden dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen.

Was getekend,

Sliedrecht, 7 april 2014.

WITH accountants B.V.

P. Alblas RA

Operatie Slartibartfast (vertrouwelijk)

Datum: Donderdag 16 december 2013, 12:45
Locatie: Kantoor Bits of Freedom; Bickersgracht 208, Amsterdam
Aanwezig:

Hans de Zwart (HdZ)
Ot van Daalen (OvD)
Rejo Zenger (RZ)
Tim Toornvliet (TT)
Janneke Sløetjes (JS)
Ton Siedsma (TS)
Martijn Loth (ML)
Matthijs Ponte (MP)

Onderstaande is een weergave van de lunch op het kantoor van Bits of Freedom. Doordat het team gedurende de rest van de dag veelal met koptelefoons op werkt of niet op kantoor is, is het een uitgelezen kans om de dynamiek in het team te ervaren en duidelijk te krijgen waar het team mee bezig is. De onderstaande elementen werden door analisten beschouwd als opmerkelijk of aanleiding voor nader onderzoek.

12:45 Rumoer. Het team neemt zo te horen plaats aan de tafel. Er wordt brood rondgedeeld en er blijkt vooral vraag naar humus te zijn.

12:50 Van Daalen vertelt over een nieuw project waar hij thuis mee bezig is:
OvD: "Ik ben nu dus bezig met het maken van (onverstaanbaar). Ik heb de samenstelling van het internet. Er zitten hele heftige zuren in, dus het wordt heel sterk. Ik moet het van m'n vriendin ergens anders bewaren, want het stinkt te erg en ze vindt het te gevaarlijk."

Opmerking: Bij nader onderzoek door middel van een huiszoeking bleek dat het ging om een mislukt experiment om kimchi (een Koreaans gerecht van gefermenteerde kool) te maken. Bij de huiszoeking zijn twee agenten onwel geworden.)

13.02 Toornvliet ontsteekt in grote woede omdat iemand vergeten is om gemberjam aan te schaffen. Hij vraagt zich af waar de zin van het leven is gebleven. Tegelijkertijd blijkt de chocoladepasta door iemand in de koelkast gezet te zijn, wat tot grote consternatie bij Siedsma leidt. In de zoektocht naar de dader ontaard de discussie vrij snel in een verschil van mening over of men nu koelkast of ijskast zegt.

13.11 Er wordt opgemerkt dat het vogelhuisje aan de gevel van 'De Dierenkapel' tegenover het kantoor weg is.

MP: "De AIVD-microfoon en camera die daar in zaten zullen nu dus wel ergens anders hangen. Misschien binnen."

Er wordt gespeculeerd over de locatie van eventuele af luisterapparatuur.
Opmerking: De microfoon in de Big Brother Award van Minister Opstelten wordt niet genoemd)

13.15 Zenger oppert de vraag welke auto het beste gebruikt kan worden tijdens de zombieapocalypse. Van Daalen is van mening dat de Landrover Defender de beste optie is.

13.40: De Zwart bespreekt een project dat hij samen met ene 'Hangmatman Bert' uitvoert. Blijkbaar hebben Van Daalen en Sløetjes al eerder succesvol zaken gedaan met deze persoon.

JS: "Hij is erg goed. Hij werkt snel, zonder sporen achter te laten."

HdZ: "En dit is niet zijn core-business he, hij is anti fragile, erg tof"

(Opmerking: nader onderzoek wijst uit dat het hier geen codenaam betreft: de man hangt daadwerkelijk hangmatten op.)

13.48: Terwijl de tafel wordt leeggeruimd informeert Siedsma naar een nieuwe aanwinst van Loth:

TS: "Hoe bevalt Geisha? Ik zag de foto's op Facebook, ze lijkt me erg mooi."

ML: "Ja goed! Ze is erg aanhankelijk. En ze kost nauwelijks iets in het onderhoud."

(Opmerking: Uit nader onderzoek blijkt Geisha de naam van een kat te zijn. Er is dus geen mogelijkheid om mensenhandel en of seksuele uitbuiting als belastend middel tegen Loth in te kunnen zetten.)

Bits of Freedom vindt transparantie en verantwoording heel belangrijk. Heb je vragen of opmerkingen naar aanleiding van dit jaarverslag, mail dan gerust naar info@bof.nl.

BITS OF FREEDOM

VERDEDIGT DIGITALE BURGERRECHTEN